

Från insikt till aktivt deltagande i samhället.

En kvalitativ studie om Skolan som arenas möjliggörande av
socialpedagogiska gemenskaper

Susanna Larsson och Ulrika Kragell

Examensarbete i socialt arbete och socialpedagogik 15 Hp

Socialt arbete och socialpedagogik, 61 – 90 Hp

Socialpedagogiska programmet

ESC501

Vårterminen 2020

Titel: Från insikt till aktivt deltagande i samhället. En kvalitativ studie om Skolan som arenas möjliggörande av socialpedagogiska gemenskaper.

Engelsk titel: From insight to active participation in society. A qualitative study about community-school as the arena's enabling social pedagogical communities.

Sidantal: 38

Författare: Susanna Larsson och Ulrika Kragell

Examinator: Jonas Hallberg

Datum: september 2020

Sammanfattning

Tanken med satsningen Skolan som arena är att öppna upp skolan för aktiviteter utanför skoltid, vilket ska ske genom samverkan mellan offentliga, privata och idéburna organisationer. Syftet med denna uppsats var att utforska hur Skolan som arena bidrar till socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesser för professionella och boende i området kring skolan. Studien genomfördes med en kvalitativ ansats med semistrukturerad intervju som datainsamlingsmetod. Fyra processledare för satsningen Skolan som arena intervjuades, de intervjuade hade samma yrkestitel men olika utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter. Informanterna valdes ut då de var de enda i staden som utifrån sin yrkestitel och arbete har kunskaper och erfarenhet att besvara den frågeställning uppsatsen utgick ifrån. Insamlade data analyserades genom tematisk analys ur vilket sex teman framkom: andras antagande, äkta behov, medskapande processer, bildningsprocesser, utmaningar och vuxna. I resultatet framträdde det tydligt att processledarna främjade bildningsgemenskaper genom att aktivt söka efter deltagarnas *äkta behov* genom att kunna sortera bort andras antaganden och önskemål om målgruppens verkliga behov. Genom att skapa organiserade möten med människor som visat intresse för en aktivitet gav processledarna möjlighet för att få igång verksamheter som flera i området kunde vara i behov av. I diskussionen framkom att strävan efter att skapa engagemang hos individer och grupper var en viktig komponent i processen med att skapa en skola som arena. Utmaningen låg i att satsningen var ny för staden och att den skulle bli en hållbar och naturlig samlingsplats för närområdets invånare. Processledarna beskrev att nyckelfaktorerna var äkta behov och tillit oberoende av vem de mötte.

Nyckelord: Skolan som arena, gemenskaper, Jämlik stad, socialpedagogik, föräldrasamverkan, bildningsprocesser

Förord

Vi vill tacka våra respondenter, utan era kunskaper och erfarenheter hade uppsatsen inte blivit av! Till Göran Adamson vår handledare vill vi rikta ett stort tack för att du stöttat oss i att våga vara kritiskt tänkande och ifrågasättande till andras och våra egna uppfattningar. Vi vill även tacka varandra som under rådande Covid-pandemi klarade oss igenom denna uppsats.

Tack!

Inledning.....	3
Syfte och frågeställningar.....	5
Teoretiska utgångspunkter	5
Socialpedagogik	5
Socialpedagogik som en process.....	6
Socialpedagogiskt bildningsbegrepp.....	7
Personlig bildning	8
Bildningsgemenskaper	10
Tidigare forskning	11
Skolan som arena	11
Föräldrar	13
Gemenskap	15
Sammanfattning av tidigare forskning	16
Metod	16
Kvalitativ metod och semistrukturerad intervju.....	16
Urval.....	17
Bearbetning och tematisk analys.....	18
Reliabilitet och validitet	19
Forskningsetiska överväganden	20
Litteratursökning	21
Resultat och analys.....	21
Andras antaganden	21
Äkta behov	23
Processer.....	25
Medskapande processer.....	25
Bildningsprocesser	28

Utmaningar.....	30
Diskussion	34
Litteraturförteckning	37

Inledning

Tanken att skolan är en central och viktig plats i samhället där mer än pedagogiska aktiviteter borde ske är inget nytt. 1956 kan man i Söderhamns Tidning (Kungliga Biblioteket, u.d.) läsa att ”skolan mitt i byn” är nämnd och då som en studiecirkel om skolans principiella och idémässiga hörnstenar inför den stora skolreformen om en sammanhållen skola. Under samma tidsperiod sprids idén om skolan som en plats där kontakt mellan skola och hem utvecklas. Detta sammanfaller med en utbyggnad av folkhemmet, där bland annat trångboddheten ansågs vara ett stort problem för barnens möjlighet till exempelvis studier och gemenskap.

Den här diskussionen är aktuell även idag och ett av de incitamenten för att skolan behöver utvecklas ytterligare, till en plats för gemenskap och aktivitet, även efter skolans slut. Närhetsprincipen till skolan skapar förutsättningar för att utveckla ett koncept där utnyttjandet av skolan, som en arena av lokaler som kan användas mer effektivt av alla i närområdet.

Skolan som arena är en politisk satsning som en del av ett långsiktigt, systematiskt arbete med att jämna ut livsvillkoren för invånarna i Göteborg. Resurser avsätts för att på ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt sätt skapa förutsättningar för ett hållbart samhälle (Lundquist, 2017, Göteborgs Stad, 2020). Satsningen är ett utvecklingsarbete i form av öppna skolor efter ordinarie skoltid. Skolan som arena är en kompensatorisk insats från samhället och har tre huvudsyften. Den ska enligt beslut verka för att öka förutsättningarna för eleverna att lyckas med sina studier, ge barn en ökad möjlighet till en meningsfull fritid och skapa delaktighet samt stärka nätverk och sammanhang för vuxna runt barn. Den sista funktionen är att bidra till att skapa trygga och sociala områden kring barnen (Göteborgs Stad, 2020). Det ska göras genom att organisationer och människor i skolans närområde engagerar och initierar olika former av aktiviteter på och runt skolan.

Begreppet Skolan som arena och Skolan mitt i byn används parallellt och i uppsatsen har vi valt Skolan som arena.

Hur får man människor att vilja vara med i gemenskaper som de själva eller andra har initierat och vad behöver människor för att kunna engagera sig? Det är frågor som många personer som arbetar med att engagera och mobilisera människor behöver ha kunskap om.

Det är inte bara de som möter människorna i sitt vardagliga arbete utan även de som tar beslut om satsningar och insatser där ett engagemang av människor förväntas som behöver ha denna kunskap, så som politiker, planerare, bidragsgivare och styrgrupper. Alla berörda vill att de satsningar och interventioner som beslutas om ska ha förväntad effekt och att satsningen svarar upp på reella behov.

Sättet och orsakerna till att människor engagerar sig skiljer sig åt beroende på vad som händer i samhället, den plats vi befinner oss på och vad som händer i våra liv. Att många människor vill vara engagerade står klart när SCB i sin senaste presentation av personer över 16 år och deras engagemang i föreningar. Den visar att 2,4 miljoner av Sveriges invånare är aktiva i minst en föreningsaktivitet med ett uppdrag som exempelvis ledare, styrelsearbete eller en hjälpsats

(SCB, 2020). I en undersökning från 2019 gjord av Volontärbyrån, en digital plattform för personer och organisationer som letar frivilliga till uppdrag, svarade 1548 personer på frågor om sitt engagemang. I undersökningsresultatet framgick det att skuld känslor, plikt och livsförändringar var huvudorsakerna till att personer beslutade sig för att ta steget att engagera sig i någon form av uppdrag. Personernas syfte var att göra en konkret insats, vara ett stöd för någon annan eller påverka samhället i en positiv riktning. Effekten blir samtidigt att personer som engagerar sig känner sig behövda och nio av tio känner en större meningsfullhet i tillvaron samtidigt får de nya vänner och har roligt tillsammans med andra (Volontärbyrån, 2019).

Trots det stora engagemanget av frivilliga räcker inte det för att alla barn ska få jämlika förutsättningar att klara skolan, känna sig trygga och få en meningsfull fritid. Ett sätt kan vara att samhället arbeta tvärsektoriellt för att skapa förutsättningar som tillsammans bidrar till att stärka det kompensatoriska uppdrag som skolan har och skapa mer jämlika uppväxtvillkor (Lundquist, 2017). I Göteborgs Stads Jämlikhetsrapport från 2017 (Lundquist, 2017) menar de att arbetet för ökad jämlikhet bör ske i samverkan med civilsamhället, det vill säga organisationer och människor som lever i samhället nära skolan.

I studien har vi intervjuat fyra processledare som arbetar med att engagera och mobilisera samhället, organisationer och människor i och runt de skolor som har ett pågående arbete i Skolan som arena. Vi ville höra vilka lärdomar och utmaningar de mött i arbetet och fördjupa förståelsen av den socialpedagogiska gemenskapens bildningsprocess inom satsningen. Dessa bildningsprocesser är en förändring inom individen, gruppen eller samhället där nya identiteter och kompetenser skapas. Det är i övergången mellan nya sociala arenor som de gamla som de socialpedagogiska bildningsprocesserna behöver ske för att individen, gruppen och samhället ska kunna, våga och vilja förändras.

Vårt intresse inom området utgår från egna yrkesmässiga erfarenheter av att arbeta med social mobilisering och människors längtan samt vilja att engagera sig för andra människor på det lokala fältet och den globala arenan. Våra erfarenheter kommer från några av de största humanitära organisationerna och arbetet med föreningsutveckling. Våra lärdomar av eget engagemang i olika former av gemenskaper som bland annat stallgemenskap, träningsgemenskaper, krisgemenskaper bidrar till att vi har perspektivet av att både vara den som organiserar gemenskapen och att välja att ingå i den av personligt engagemang.

Det är kring bildandet av gemenskaper som vi som studenter inom socialpedagogiken har ett intresse. Vilka socialpedagogiska bildningsprocesser pågår för att människor ska våga känna tillit till andra människor och sina egna förmågor? Det är frågor som vi ställer oss och hoppas få nya kunskaper kring genom denna studie.

Även om denna studie i huvudsak handlar om Skolan som arena och hur människor i närområdet blir engagerade samt hur processledarna arbetar med att skapa gemenskaper menar vi att resultatet kan användas i olika sorters av arbete där nya verksamheter ska starta. Det kan vara till nytta för såväl offentliga verksamheter som civilsamhällets i sina engagemang för att förbättra människors livsvillkor.

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att utforska hur Skolan som arena bidrar till socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesser för professionella och boende i området kring skolan.

Frågeställning:

- *Hur bidrar processledaren i Skolan som arena till att främja bildandet av bildningsgemenskaper?*
- *Hur ger processledarna deltagare möjlighet till inflytande i utveckling av aktiviteter?*

Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt att använda oss av socialpedagogisk teori som utgångspunkt för vår studie och presenterar i avsnittet de utvalda komponenterna som enligt teorin behövs för att de socialpedagogiska bildningsprocesserna ska möjliggöra för människor att ingå i gemenskaper.

Socialpedagogik

Socialpedagogik beskrivs som kunskaper om processer som sker i ömsesidig påverkan mellan individer och samhället. Fokus är på människor i utsatta livssituationer och deras sociala och kulturella villkor, samt den sammansatta interaktionen mellan människan och samhälle (Madsen, 2006). Eller med ett annat uttryck:

”Socialpedagogiken är läran om hur psykologiska, sociala och materiella förhållanden och olika värdeorienteringar främjar eller hindrar individens eller gruppens totala utveckling, växt, livskvalité och välmåga”

(Nordisk Forum for Socialpedagogiker 2001se Madsen 2006,s.260)

Det förklaras med att socialpedagogiken med sina teoretiska rötter i filosofi, psykologi, sociologi och det pedagogiska fältet har förutsättningar att förstå och främja kunskap från människans inre till samhällets strukturella mönster (Cedersund, Eriksson,Ringsby-Jansson & Svensson, 2019). Det är i hur de kunskaperna omsätts i *handlingar* som är socialpedagogers arbete. De behöver kunna sätta ord i handling och inte enbart överlämna ansvaret för att göra handlingar till individer och grupper. Molin och Bolin (2018) beskriver socialpedagogiken som en handlande teori med interventioner för förändring som mål.

Bildning, handling och gemenskaper är faktorer som varit viktiga ingredienser i det socialpedagogiska arbetet där människors livsvillkor är i behov av förändring. Det är delar som har varit närvarande i teoretiska beskrivningar sedan 1800-talets Tyskland och vidare in i vår moderna tid (Cedersund, et al., 2019). Fästet för den traditionella socialpedagogiken som praktik menar Payne (2015) finns framförallt i Europa där inriktningen syftar till att med hjälp av *aktivering* av personer göra förändringar möjliga och skapa kapacitetsutveckling både hos individen, grupper och för samhället.

Det finns en tydlig gemensam beskrivning av hur den socialpedagogiska teorin tar sig i uttryck i flera författares verk. Punkterna nedan beskriver de olika arbetsområden där socialpedagogiken används i dag (Cedersund, et al., 2019, Molin & Bolin, 2018, Madsen, 2006).

- En metod att arbeta tillsammans med grupper för att skapa aktivitet och mobilisering.
- Ett behandlande arbete med syfte att ge individer och grupper i utanförskap redskap för att kunna ingå i olika gemenskaper.
- Som ett stöd för individer för att möjliggöra för hen att utveckla sina sociala förmågor och relationer, där lärandet om sig själv och omgivningen är i fokus.

Socialpedagogik som en process

För att *stärka* social inkludering och *minska* exkludering av grupper behöver en process påbörjas inuti individen, för att slutligen bli inkluderade i samhället (Payne, 2015). Ska det möjliggöras behöver människor få förutsättningar att skapa kunskap om sig själva och de gemenskaper som finns i samhället. På så sätt får personen tillgång till sociala gemenskaper och de sociala rum som finns i samhället (Madsen, 2006).

Denna process kallas en *socialpedagogisk bildningsprocess* och utifrån idén om att människan både vill och behöver olika former av gemenskaper för att ha ett meningsfullt liv. Cedersund m.fl. (2019) menar att processen sker automatiskt när personen introduceras in i gemenskaper genom sin familj, vänner, skola och så småningom arbetslivet. I processen skapas kunskap om de sociala koder som finns och hur de ska användas för att kunna vara med andra människor och bli inkluderad i de gemenskaper som deltagande i behöver för att skapa ett självständigt liv (ibid.).

För människor i utanförskap är det svårt att försöka ingå i nya gemenskaper utan kunskaper om hur dessa fungerar. Här är bildningsprocessen viktig och används som ett medvetet arbetsredskap av socialpedagogen för att stödja människor att kunna inkluderas och erkännas av samhället (Cedersund, et al., 2019).

Madsen (2006) menar att det karakteristiska för bildningsprocessen är *lärandet*, som ska syfta till att skapa förändring och utveckling av de resurser som skapar förutsättningar för individer och grupper att delta i vardagslivet.

Det karakteristiska för processen är den rörelse mellan tre olika nivåer och där de *samspekar* i den takt som de mognar hos individen, gruppen eller samhället för att så småningom vara fullt inkluderade (Madsen, 2006). Exempel på det kan vi se i kvinnorörelsen kamp för rösträtt, där den inkluderingen idag ses som självklar. Liknande processer ses i HBTQ rörelsen, handikapprörelsen och deras kamp för att erkännas av samhället. Trots att samhället har inkluderat tidigare exkluderade grupper, kommer varje individs process börja från början med den egna viljan och acceptans av att tillhöra en gemenskap. Vi kommer längre ner beskriva processerna och innehållet i de olika nivåerna *individ, grupp och samhälle*.

Figur 1 beskriver de olika delarna i den socialpedagogiska processen i förhållande till varandra.

Utmaningen med den socialpedagogiska teorin om social inkludering kan vara att socialpedagogen antar att människor som engageras i det gemensamma har samma behov och önsknings. Att gruppen har en gemensam uppsättning normer och värderingar om hur inkluderingen och innehållet ska utformas. Det beror på att det socialpedagogiska arbetet oftare har ett grupp- och samhällsperspektiv på arbetet snarare än enskilda individers behov och önsknings och därmed strävar efter att individen ska finna stödet i gruppen. Risken finns att det då inom gruppen blir motsättningar och konflikter. Noggrann implementering och en organisation som är anpassningsbar bör finnas som en förutsättning när en insats ska bedrivas utifrån ett socialpedagogiskt perspektiv menar Payne (2015). Den socialpedagogiska processen bör starta från individnivå för att kunna skapa möjlighet för människor att ingå i nya grupper (Madsen, 2006).

Socialpedagogiskt bildningsbegrepp

I föreliggande studie har vi valt att använda oss av bildning som begrepp. När vi använder oss av bildning som begrepp syftar vi till de lärande- och utvecklingsprocesser som skapas i individer när de deltar i vardagens sociala gemenskaper. Socialpedagogisk bildning syftar till att medvetandegöra individer om sin egen kunskap, brister och förmågor som påverkar dem i

att vilja, våga och kunna vara en del av samhällslivets gemenskaper. Där det som förenar och det vi har gemensamt bör vara i fokus (Madsen, 2006, Cedersund, et al., 2019).

Nedan beskrivs *personlig bildning* och *bildandet av gemenskaper* som vi anser som de mest adekvata för studien. Av den anledningen har vi valt att utelämna fördjupningen av bildningen in i samhället.

En central kritik till bildningsbegreppet är att det saknar maktperspektivet (Cedersund, et al., 2019). Vi anser att det i vår studie framgår att det finns ett maktperspektiv även om det inte är det huvudsakliga syftet att undersöka det. Skolan som arena sker i skolans kontext, det är utifrån skolan och Göteborgs stad som ramar och regler för hur aktiviteterna i Skolan som arena sker. Bildningsprocesser ger både subjektiv kunskap utifrån vad individen lär sig och objektiv kunskap (Madsen, 2006), vilket i vår studie är den kunskap som politiker, ledning och processledare vill att Skolan som arena ska resultera i. För att besvara vår frågeställning om hur processledarna arbetar för att främja förutsättningar för människor att delta i bildningsgemenskaper måste vi beakta både den subjektiva och den objektiva kunskapen och hur det påverkar främjande av förutsättningarna att delta i aktiviteterna.

Personlig bildning

Det socialpedagogiska arbetets teori och praktik kan ses som utvecklingsprocesser där kunskap om sig själv, gemenskapen och samhället behöver bildas i nivåerna samhälle, grupp och individ för att personen ska kunna, vilja och våga ta sig till nästa nivå (Cedersund, et al., 2019; Madsen, 2006; Molin & Bolin, 2018).

När vi använder begreppet personlig bildning i studien kommer vi att fokusera på vad de möten mellan processledare och de boende i närområdet till Skolan som arena skapar för möjligheter för deltagarnas personliga bildning.

Som ovan nämnts är personlig bildning en förutsättning för att kunna delta i samhällslivets gemenskaper, men en ytterligare dimension är att den personliga bildningen inte kan ske utan gemenskapens bildning. Det är enligt denna tanke endast möjligt att utvecklas och lära sig om gemenskaper genom att själv delta i dem. Människan kan i olika sociala gemenskaper lära sig olika saker om sig själv och utveckla sin sociala position i en gemenskap (Madsen, 2006). Cedersund et al., (2019) beskriver bildning som en ständigt pågående process där startpunkten är individen och dennes förförståelse för en specifik gemenskap som fortsätter till mötet med gemenskapen, där individen kan få nya perspektiv och kunskaper. Här skapas en medvetenhet om sina resurser och brister. Processen fortsätter i reflektion över de nya insikterna och startar om igen i en ny förförståelse. Bildningsgemenskaper kommer att förtydligas under nästa rubrik.

Nedan beskrivs fem punkter inom personlig bildning som ur ett socialpedagogiskt bildningsperspektiv är väsentliga för att en person ska kunna delta i gemenskaper (Madsen, 2006).

För att förstå den gemensamma kulturen behöver en individ (1) veta och ha tillgång till kunskap som kulturen innefattar. Att veta underlättar för individen att se sig själv som en del av ett större sammanhang. (2) Att vilja, handlar om individens tro på den egna handlingsförmågan som ökar individens motivation till att agera själv eller i gemenskap med andra. (3) Att kunna, handlar om att individen har praktisk förmåga och verktyg som möjliggör för personen att ha en vardag som fungerar och där hinder kan överbryggas. (4) Att göra, hör till individens upplevelse av att vara en person som går till handling och använder sin egen kompetens till att göra något i samhället. (5) Att vara, är att utifrån sina egna förutsättningar i livet leva på ett meningsfullt sätt enligt individen själv och andra (ibid.).

I modellen nedan framställs den inre bildningsprocessen som det som pågår i personer och skapar en konflikt mellan vår inre självbild och viljan att ingå i en gemenskap. För att få kunskapen som de fem punkterna ovan beskrives, pågår en inre process som i modellen kallas psyket och som formar vår sociala identitet. Den sociala identiteten är det andra ser av oss, det personen väljer att visa utåt.

Figur 2 den inre bildningsprocessens, från person till gemenskap

Madsen (2006) menar att psyket har som funktion att ge personen reflektion om hur stor viljan att vara med i en gemenskap är beroende på hur väl gruppens normer stämmer överens med personens etik och hur viktigt tillhörandet är. När psyket gör de här övervägandena skapas kunskap om den egna identiteten och förmåga att ta ett steg närmare gemenskapen. Det görs genom att ta ett beslut om att fysiskt ingå i gemenskapen, som i modellen benämns som kropp. Då är personen i gemenskapen och den personliga bildningen kan fortsätta i psyket genom att de fem punkterna sätts i relation till de normer som gemenskapen har. Den sociala identiteten kan då förändras då gemenskapen bidrar till ett nytt bildande av självidentiteten.

Bildningsgemenskaper

När vi använder begreppet bildningsgemenskaper i vår studie syftar vi på de gemenskaper Skolan som arenas aktiviteter har en möjlighet att vara. Madsen (2006) beskriver fyra olika sociala arenor som utifrån det socialpedagogiska perspektivet är betydelsefulla för individer att praktiskt delta i. De sociala arenorna kan beskrivas som gemenskaper och de återfinns i människors vardag, i skolan, familjen, på fritiden och arbetet. Deltagande i de olika gemenskaperna ger individer möjlighet att utveckla olika kompetenser som möjliggör ett mer aktivt deltagande i samhällslivets alla gemenskaper.

I det följande beskrivs tre förutsättningar som enligt Madsen (2006) är nödvändiga för gemenskapernas existens, vilket är betydelsefullt att förhålla oss till i studien för att besvara vald frågeställningen. För att främja förutsättningarna för deltagande i bildningsgemenskaper behöver processledarna ge förutsättningar för att nedan följande punkter kan finnas med i aktiviteterna.

- Att det finns ett gemensamt innehåll som känns meningsfullt för deltagarna.
- Engagemang från deltagarna i gemenskapen och att de delar med sig av sina kunskaper och erfarenheter. Gemenskapen måste vara tillräckligt länge för att det ska kännas meningsfullt att delta.
- Gemenskapernas innehåll måste genomsyras av berättelser och aktiviteter som deltagarna kan identifiera sig med.

De olika gemenskaper som beskrivs är tillhörighetsgemenskap, värdegemenskap, arbetsgemenskap och medborgargemenskap. Gemenskaperna är så kallade praxisgemenskaper där deltagande är en förutsättning för gemenskapens existens. Här har de separerats ifrån varandra för att tydliggöra dess olika innehåll, men i realiteten samspelar de (Madsen, 2006).

Tillhörighetsgemenskaper ger en ökad social kompetens, i de gemenskaperna övar individer både på att lyssna på andra och följa deras önskemål samt uttrycka sina egna behov och sin person (ibid.)

Värdegenskaper ger kulturell kompetens, en värdegemenskap kan vara färgad av en specifik kultur eller av kulturell diversitet, oavsett så ger värdegenskaper möjlighet för deltagarna att reflektera över egna och andras värderingar och över den egna tolkningen om vad som är rätt och fel, viktigt och oviktigt (ibid.).

Arbetsgemenskaper ger yrkesmässig kompetens, som ger deltagarna förutsättning till att vara självständiga. I det samhälle vi lever i idag tillskrivs arbete och skola stort värde, och arbetsgemenskapen blir viktig för att en person ska erkännas. Det är inte enbart en persons yrkesmässiga kompetenser som ger dem möjligheter att delta i skola och arbetsliv utan i arbetsgemenskaper krävs även social och kulturell kompetens (ibid.)

Medborgargemenskaper ger politisk kompetens. I medborgargemenskaper kan personer genom att utöva sina medborgerliga rättigheter och skyldigheter känna en självaktning och

självrespekt. En förutsättning för medborgargemenskapen är att deltagarna förhåller sig på ett sätt så att de individuella önskingarna blir underordnade det kollektiva (ibid.)

Personer behöver ingå i samtliga gemenskaper för att kunna delta i samhällslivet och leva ett självständigt liv (Cedersund, et al., 2019). Det går inte att ersätta en gemenskap med mer deltagande i en annan då värdet av varje gemenskap är unikt. Att inte ingå i en arbetsgemenskap skapar exempelvis ett utanförskap, en känsla att inte bidra till det samhället eller att min kompetens inte efterfrågas. Vilket inte kan ersättas med mer deltagande i någon av de andra gemenskaperna då de inte innehåller samma dimensioner.

Vi har valt den socialpedagogiska teorin om bildningsprocesser och gemenskaper utifrån att Skolan som arena har ett individ, grupp och samhällsperspektiv på sitt uppdrag. Det stämmer överens med det socialpedagogiska perspektivet som även den har det perspektivet. I studiens analys kommer vi att använda oss av de olika begrepp som presenterats under teoriavsnittet för att besvara studiens frågeställning. Genom att applicera den socialpedagogiska teorin och bildningsbegreppet på Skolan som arenas aktiviteter önskar vi kunna identifiera hur processledarna arbetar med att främja bildningsgemenskaper.

Tidigare forskning

I studien används tidigare forskning med fokus på gemenskaper, arbete som syftar att stärka nätverk samt artiklar om hur gemenskaper främjar deltagande i samhällets gemenskaper. Artiklarna lyfter komponenter som är värdefull kunskap när verksamheter ska byggas upp utifrån att människor med olika förutsättningar och värderingar ska vara aktiva deltagare.

Skolan som arena

Utbudet av internationell forskning som rör Skolan som arena, så kallade community-schools är relativt stort. I den internationella forskningen handlar flertalet artiklar om effekterna av community-schools, där mål, effekter och resultat som är framtagna av personalen jämförs. I den internationella och nationella forskningen återfinns liknande resonemang även om den nationella forskningen vi funnit syftar till att undersöka hur Skolan som arena genom sina aktiviteter påverkar definieringen av vad som är områdets problem.

I de två första artiklarna om Skolan som arena såg vi tre teman som vi anser viktiga i förhållande till studien.

- Val av aktivitet stämplar också vad som är ett problem
- Vem förslag till aktiviteterna påverkar förutsättningar för deltagande
- Synen på föräldrars kunskap och föräldrasamverkan

I en selektiv strategisk etnografisk studie gjord på en skola i ett så kallat ”socialt utsatt område” där modellen Skolan som arena används poängterar Lunneblad (2019) att valda aktiviteter och lösningar som Skolan som arena ska lösa också formar och fastställer vad som är problemet i skolan, området och med personer bosatta där. Studien genomfördes under en längre tid och författaren valde att observera vid möten mellan skolans två rektorer och personal (ibid.). Utöver det utfördes även fältarbete, där författaren gjort observationer vid möten där aktörer utifrån bjudits in för att presentera sina bidrag till Skolan som arena gjordes (ibid.).

Tanken med satsningen Skolan som arena är att öppna upp skolan för aktiviteter utanför skoltid, det ska ske genom samverkan mellan offentliga, privata och idéburna organisationer. Att öppna upp för andra än offentliga organisationer kan ses som en möjlighet för lokala företag och organisationer att bidra till ett tryggare och levande lokalsamhälle. Med sin studie synliggör Lunneblad (2019) en problematik som skolpersonal och lokala tjänstemän upplever när andra aktörer är med och organiserar arbetet. Studien visar svårigheter som kan uppstå när andra aktörer bjuds in i skolans värld. Personalen beskriver hur skolans beslut om aktiviteter sker enligt ett marknadsliknande system där företag och organisationer utifrån lämnar offerter på de tjänster de kan erbjuda. Det kan ses som problematiskt då tjänsterna och aktiviteterna inte alltid möter de behov och önskemål som inblandade i Skolan som arena ser och efterfrågar. Studien visar också att det finns en risk att rektorer utifrån ekonomiska aspekter väljer att samverka med det företag eller den organisation som erbjuder den mest kostnadseffektiva tjänsten framför en dyrare men efterfrågad insats.

Förutom samverkan mellan skola, företag och organisationer betonar ledningen i stadsdelen vikten av att stärka föräldrars engagemang och delaktighet i skolan och föräldrarna tillskrivs en viktig roll i förbättringen av elevernas måluppfyllelse. Trots det och att föräldrarna informerades och erbjöds delta i Skolan som arenas aktiviteter var det få som deltog. I studien anges anledning till ickedeltagande vara att ledningen inte efterfrågade föräldrarnas åsikter om hur de ville vara delaktiga och påverka Skolan som arena. Föräldrarna sågs inte som kunniga och kapabla att bidra med kunskap för att förbättra skolan och stadsdelen. Istället erbjöds aktiviteter som språkcaféer och föräldraskapsutbildningar, vilket författaren menar pekar ut föräldrarna som problemet, där föräldrars språkliga okunskaper eller kunskaper och deras sätt att vara föräldrar hindrar barnen att uppnå målen. Förutom det så planerades aktiviteter utifrån skolans ordinarie öppettider vilket hindrade flertalet föräldrar som arbetade eller studerade på dagtid att delta (Lunneblad, 2019).

I en amerikansk litteraturstudie som syftar till att undersöka sambandet mellan Community-schools, ökad måluppfyllelse och avhopp från skolan beskrivs community-schools som en nära samverkan mellan lokalsamhällets resurser och skolan, där föräldraengagemang i barnens lärande- och socialiserande processer och extra fritidsaktiviteter i skolan efter ordinarie skoltid lyfts fram som viktigt. Barn till låginkomsttagare och i socioekonomisk svaga områden är målgruppen i första hand men community-schools har en stor spridning även inom socialt starkare områden (Heers, et al., 2016). I vår studie kan den formen av strategi jämföras med Skolan som arena. Ett av Skolan som arenas karakteristiska innehåll är att skapa förutsättningar för att involvera föräldrar i de aktiviteter som finns på skolan. I studien granskas litteratur om community-schools över flera olika länder och undersöker samband mellan

föräldraengagemang och förbättrat studieresultat, avklarad skolgång och nätverksbyggande. Författarna redogör för att samband kunde ses i majoriteten av undersökta community-schools (Heers, et al., 2016).

Trots skolornas medvetenhet om resultaten av en god föräldrasamverkan visade studien att personalens inställning till föräldrarnas ursprung, sociala status och området var ett hinder för deltagande. Genom att förutsätta att föräldrarna i socioekonomiskt svaga områden hade ett svagt eller fel engagemang i sina barn innebar att föräldrarna gavs färre möjligheter att bidra med sina kunskaper in i skolan än föräldrar från socioekonomiskt starka områden (Heers, et al., 2016).

Föräldrar

Utifrån arbetet om att skapa jämlika förutsättningar för alla barn och unga att klara sina studier, att ha en meningsfull fritid och ett socialt stärkande nätverk är det ett rimligt krav att ställa på de offentliga institutionerna att de ska klara av att ge detta stöd till varje barn oavsett behov (Göteborgs Stad, 2020; Lundquist, 2017). Enligt den forskning vi studerat har föräldrarna en stor påverkan på barnens förutsättningar när det gäller skolresultat och förmågan att hantera livets utmaningar.

I en kvantitativ enkätstudie av 28 798 elever på högstadiet och gymnasiet gjord mellan 2003–2009 undersöktes bland annat om det fanns samband mellan elevers förtroende till skolpersonal och deras förtroende till sina föräldrar och familj. Undersökningen valde även att studera föräldrarnas tillit till skolan och vilken påverkan den har på barnens tillit (Trygged, et al., 2013).

Resultatet i studien visar ett samband mellan förtroende till sina föräldrar och tillit till personal. 90% av eleverna uppgav att de hade tillit till sina föräldrar på mellanstadiet och 82% på gymnasienivå. Tilliten till skolans personal var som högst på mellanstadiet där 50% hade tillit till lärarna medan på gymnasiet uppgav 30% att de hade tillit till lärarna. Studien visar på att flickor har en lägre tillit till lärare än pojkar på högstadiet och gymnasiet än pojkar. Generellt visar studien att eleverna med låg tillit till personalen också hade låg tillit till sina föräldrars förmåga. Förmåga här avser förmåga att stötta i skolarbetet och förmåga att lita på att de kan ge den materiella trygghet som barnet behöver. Resultatet visar en överrepresentation bland de elever som kom från socioekonomiskt svagare familjer med invandrarbakgrund. Deras tillit var betydligt mindre både till föräldrar och skolpersonal.

En ytterligare faktor är i vilken utsträckning föräldrarna litar på skolan. De barn vars föräldrar har låg tillit har också de låg tillit till skolan. De elever med högt förtroende för vuxna på skolan var elever som i högre i grad har resursstarka föräldrar, som bor med båda sina föräldrar och som har svensk bakgrund. Studien slår därmed fast att socioekonomiska faktorer och socialt kapital är avgörande för tillit. Författarna beskriver att forskning som visar att elevers skolresultat hänger ihop med de relationer som skapas tillsammans med personalen och att det

kan vara en viktig beståndsdel för den sociala utvecklingen och tryggheten för barnet samt skolresultatet (Trygged, et al., 2013).

Trygged m.fl. (2013) lyfter i sin forskning fram att de insatser som är stärkande och syftar till att stödja föräldrar att vara mer engagerade i barnens skola och stimulera samspelet mellan barn och förälder visar sig ha goda effekt på barnens skolresultat. Att aktivt arbeta för att skapa tillit mellan de vuxna och skolan skulle ge eleverna större möjlighet att skapa ett närmare band och utveckla den viktiga relationen mellan personal och elev. En tillitsfull relation ger möjlighet att utveckla elevernas sociala förmågor. Att personalen gjorde aktiva handlingar visade sig vara viktigare för att bygga tillit än personligheten. Genom att exempelvis höra av sig när man lovat och stå för sina handlingar byggdes tillit snarare än att bara vara en snäll person(ibid.).

Det bekräftar en webenkätundersökning gjord av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (2020) där de i samarbete med SOM-institutet redogör för upplevelsen av utmaningar i föräldraskapet. 3352 föräldrar fick svara på frågor gällande sitt föräldraskap. Undersökningen visar på att 85% hade en hög tilltro till sig som föräldrar. Föräldrar med hög inkomst och lång utbildning upplevde sig ha ett bra föräldraskap och hög tillit till sig som förälder. Undersökningen visade vikten av att ha ett fungerande nätverk runt sig och sin familj som en viktig faktor för upplevelsen av att vara en god förälder. 1/5 del av de svarande uppgav sig inte ha något fungerande stöd i sitt föräldraskap. Myndigheten menar därför att detta är en viktig faktor när föräldrastöd ska planeras (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2020). Underlaget i undersökningen är inte representativt vad det gäller föräldrar födda i Sverige där 83% uppgav detta samt utbildningsnivå där 76% hade en eller gymnasialutbildning. Myndigheten anser trots detta att rapporten ger intressant kunskap om vad som är viktigt när föräldrastöd ska utvecklas. (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2020)

Stöd i vardagen visade sig vara ytterligare en faktor som många föräldrar skattade högt och som även bidrog till hur föräldern valde att lösa sina utmaningar i föräldraskapet. Partner, familj och vänner var de föräldern i första hand vände sig till det vill säga sitt nätverk. Generellt uppgav föräldrar att de i liten utsträckning använder sig av de föräldratelefoner, utbildningar och digitala verktyg som erbjuds (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2020). Däremot uppgav föräldrar att de önskade stöd på arenor de redan befinner sig på exempelvis BVC, skola på tider som föräldrarna själva kan styra. Det tycks stämma väl in på den kompensatoriska insats som Skolan som arena har och där arbetet runt familjen är en viktig förutsättning (Göteborgs Stad, 2020). Fråga som vi inte ser besvaras är i vilken utsträckning det stämmer in på alla föräldrar och hur byggs tilliten till varandra upp så att föräldrar vågar och kan söka stöd hos varandra eller personal på Skolan som arena.

Vi letar efter de processer som kan ha en avgörande roll i att skapa relationer mellan barn och vuxna i närområdet där även de familjer med låg synlighet i skolan kan vill och vågar vara med i de olika gemenskaper som erbjuds.

Vanja Lozic (2016) redogör i en kvalitativ observation- och intervjustudie att synen på vad som är problemet och hur det kommer uttryck handlar om att professionella som möter barn och unga med problem många gånger använder sig av strukturella och generella förklaringar. Där fokus läggs på slitna skolor, invandring, språk och låga förväntningar på föräldraförmågan på

grund av vad familjen varit med om ex krig, våld, trauma mm. Med de förklaringarna kring orsaken till ungdomars problem blir också lösningarna för stora och utanför deras makt att förändra. En polis har exempelvis ingen makt att förändra skolans utformning eller antalet arbetslösa. Nyckeln blir att hitta familjecentrerade lösningar där samarbete mellan olika professioner och familjen görs möjlig och det kan ske genom att se och använda föräldrar som en väg för att hitta lösningar för barnen och familjen (ibid.).

Gemenskap

I en kvalitativ intervjustudie som tar sitt avstamp i äldre iranska kvinnors upplevelser av sin integration i det svenska samhället, beskriver forskarna att de antaganden som tas både ifrån kvinnornas familj och den iranska förenings tradition av vad äldre önskar och hur man tar hand om de äldre inte avspeglar kvinnornas önskan (Magnússon & Kiwi, 2011).

De beskriver vidare att bemötandet från sjukvård och samhället kan stå i kontrast till deras önskemål, behov och syn på sig själva (Magnússon & Kiwi, 2011). Att få möjlighet att utvecklas som människa trots att man är äldre är ingen självklarhet menar Magnusson och Kiwi (2011) som lyfter fram stereotypa bilder av vad äldre iranska kvinnor borde vilja ha utifrån bilden av deras familjetradition.

Resultatet i Magnússon och Kiwis (2011) studie var att det vi antar inte alltid stämmer med de önskningar som kvinnorna hade. De önskade se sig som pensionärer utan tillägget invandrare och de önskade gemenskaper som ”svenska pensionärer” har exempelvis PRO dessutom föredrog det att bli omhändertagna av ”svensk” hemtjänst framför de som talade persiska. De upplevde sig då mer omhändertagna och kunde säga hur de själva ville ha det. Studien ger oss information om varför människor kan vara med i gemenskaper som de inte själva vill och att det som tros vara det bästa, ibland på grund av att någon annan för deras talan, kan visa sig var motsatsen (ibid.).

Vilka samband som finns mellan socialt kapital och de positiva effekter det kan ha på individer och samhället har Malin Eriksson (2011) sammanställt i en litteraturöversikt. Socialt kapital är en benämning som innefattar de nätverk som kan bidra med socialt och materiellt stöd, kunskap, information och kontakter som är stärkande både för individen och för samhället (Eriksson, 2012). På samma gång som nätverket är en trygghet kan de också hindra utveckling, som för de iranska kvinnorna som önskade en högre grad av integration Eriksson (2011). I sin forskning om hur socialt kapital påverkar hälsan hos människor visar Eriksson (2011) att kvalitén och storleken på det sociala nätverket är ojämnt fördelat mellan människor.

Sociala nätverk anses ha effekt på människors ekonomi, möjligheter till arbete och välmående, men det kan även ha en avigsida för individer och samhällen som också behöver beaktas. Starka nätverk med stort socialt och ekonomiskt kapital kan även innehålla aspekter som förväntningar om pålitlighet från de som ingår och krav på att de normer som finns efterlevs, vilket kan leda till sanktioner för individer som bryter mot normerna. Det kan även ge de socialt starka

personerna ett allt för stort ansvar för de som ingår i nätverket och då blir en belastning istället för en tillgång som gynnar nätverket (Eriksson, 2011).

Skolan som arena syftar bland annat till att främja det sociala nätverket för att stärka individer och området runt skolan. Eriksson (2011) menar att i ett medvetet byggande av nätverk som ska vara stärkande behöver olika nätverk mötas för att på så sett stärka kvalitén och utvidga människors olika livsperspektiv.

Sammanfattning av tidigare forskning

I den tidigare forskning synliggörs en röd tråd, även om artiklarna är tagna ur olika sammanhang och från olika forskningsfält så synliggör de att det är problematiskt när andras antagande bestämmer vilka insatser och aktiviteter som individer behöver. Det kan få som konsekvens att insatsen blir kontraproduktiv och att engagemanget uteblir (Lozic, 2016; Lunneblad, 2019; Magnússon & Kiwi, 2011).

Vi kan se att valda artiklar lyfter att det är värdefullt att stärka sociala nätverk mellan människor eftersom människor tenderar att i stor utsträckning använder sig av nätverket vid utmaningar i livet. Stärkandet bör ske av det befintliga nätverk och uppmuntran till att skapa nya. De olika artiklarna presenterar vinster av att stärka det sociala kapitalet ur en mängd olika perspektiv (Eriksson, 2011; Magnússon & Kiwi, 2011; Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2020; Trygged, et al., 2013).

Metod

I följande avsnitt beskrivs studiens metodologiska ansats. Metoden beskrivs och problematiseras i förhållande till studiens syfte och hur vald metod används i förhållande till studien. Vi för även ett resonemang kring studiens urval, bearbetning, analys, reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Vidare diskuteras de etiska aspekter som uppkommit i studien och avsnittet avslutas med en presentation av litteratursökning och källkritik.

Kvalitativ metod och semistrukturerad intervju

Syftet med denna uppsats är att utforska hur Skolan som arena bidrar till socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesser för professionella och boende i området kring skolan. Frågeställningarna vi valde att undersöka lyder; Hur bidrar processledaren i Skolan som arena till att främja bildandet av bildningsgemenskaper? Samt hur ger processledarna deltagare möjlighet till inflytande i utveckling av aktiviteter? Då det är processledarnas subjektiva uppfattningar och beskrivningar som är av intresse för studien har en kvalitativ metod valts.

Den kvalitativa forskningsintervjun är en av de tre vanligast förekommande metoder för datainsamling inom den kvalitativa metoden, de två andra är observation och textanalys (Larsson, et al., 2005). Den kvalitativa forskningsintervjun är en metod som möjliggör för forskaren att få en inblick och skapa en förståelse för hur informanterna ser på världen vilket gjorde att intervju valdes före observation där fokus läggs på iakttagelser av grupper eller individers aktiviteter och beteenden. Det föll sig naturligt att textanalys valdes bort då dokument om Skolan som arena inte ansågs innehålla relevanta uppgifter för att besvara vald frågeställning. Kvantitativa metoder möjliggör för forskare att undersöka specifika fenomen och målet med den kvantitativa datan är att dra generella slutsatser (Bryman, 2018). I denna studie valdes kvantitativ metod bort, då antalet respondenter är få och att en enkätstudie gjord på 4 personer inte upplevdes ge tillräckligt underlag för att generalisera.

För att ta del av informanternas tolkningar och upplevelser av Skolan som arena valdes metoden semistrukturerad intervju. En allmän intervjuguide (bilaga 3) upprättades där några få utvalda frågor kring tre teman skapades, inre bildning, gemenskaper och framtid. Den allmänna intervjuguiden valdes för att säkerhetsställa att valda teman behandlades samtidigt som det möjliggjorde för oss som undersökare att förhålla oss öppna till informanternas beskrivningar (Larsson, et al., 2005).

Urval

Att föreliggande studie kom att handla om Skolan som arena bestämdes tidigt i processen då en av författarna av studien genomförde sin verksamhetsförlagda undervisning på Jämlikt Göteborg, på en strategisk nivå där Skolan som arena tagits fram. De upptäckter och den kunskap som författaren erhöll efter avklarad verksamhetsförlagd utbildning delades med övriga studenter genom en föreläsning och samtal. Satsningen Skolan som arena fokuserar på det universella stöd som ges till alla istället för det vanligt förekommande individriktade stödet och intresset för enskilda individers risk- och levnadsfaktorer byts ut mot ett intresse av att främja alla individer oberoende av grad av risk (Lundquist, 2017). Ett intresse väcktes hos oss för det sociala arbete som sker genom att stärka ett helt område och de individer som bor där. Under de tre år vi som författare har läst på Socialpedagogiska programmet har vi saknat ett fokus på det sociala arbete som går att utföra på en universell nivå. Vi ser att vi som socialpedagoger har verktyg och kunskaper som gör det möjligt att arbeta med satsningar som Skolan som arena och den här studien är ett sätt att förena de socialpedagogiska verktyg och kunskaper med fältets kunskaper och upplevelser för att bidra till vår egen och andras bildning.

Efter beslutet om uppsatsämne initierades kontakt med en processledare på tidigare nämnda verksamhetsförlagda utbildningsplats för att få kontakt med lämpliga informanter för studien. De kontakter som förmedlades var till fem processledare för Skolan som arena i Göteborg. En förfrågan skickades ut via mejl om att medverka i studien till alla de fem processledarna, varav fem tackade ja. Till följd av den pandemi som under uppsatsen pågick ställdes en av intervjuerna in, att en intervju inte skulle kunna genomföras inom tidsramen för uppsatsen

klargjordes sent i processen och vi beslutade att studien av tidsmässiga skäl fick genomföras utan ändringar.

De fem informanterna tillfrågades eftersom de är de enda som arbetar som processledare för Skolan som arena i staden. Utifrån intresset att undersöka hur förutsättningar främjas för deltagande i Skolan som arena ansågs processledarna besitta relevant kunskap om ämnet och ha erfarenhet av att arbeta med att främja gemenskaper, ett så kallat målstyrt urval gjordes (Bryman, 2018).

De skolor som vi använde oss av i studien har det gemensamt att de ligger i områden med socioekonomiskt svaga grupper och en betydande andel personer födda utanför Sverige. Det är inte ett kriterium för att starta satsningen Skolan som arena. Snarare är situationen sådan att den över tid ska utvecklas över staden och ses som en universell satsning för att jämna ut människors livsvillkor över hela staden (Göteborgs Stad, 2020).

Bearbetning och tematisk analys

Fyra intervjuer genomfördes på totalt 236 minuter och resulterade i 35 sidor transkriberad text. Informanterna gavs i informationsbrevet möjligheten att välja en plats för intervju eller mötas över de internetbaserade mötesverktygen Zoom eller Skype. En av intervjuerna genomfördes på informanternas arbetsplats, en utomhus samt två via mötesverktyg online. De intervjuer som genomfördes i den fysiska världen spelades in med diktafon och vid intervjuerna online inhämtades samtycke till att spela in via online-verktygen Skype och Zoom. Det insamlade material transkriberades och för läsbarhetens skull utelämnades stakningar, ord som ”eh” ”ju” när de inte ansåg tillföra något och talspråk som ”dom” ändrades till skriftspråk.

För att analysera det insamlade materialet valdes en tematisk analysmetod, då den tematiska analysmetoden beskrivs som flexibel och som en lämplig metod för ovana undersökare (Braun & Clarke, 2006; Bryman, 2018). Den tematiska analysen bedrivs som en process och utgår från flera steg som undersökaren kan följa men även röra sig fram och tillbaka i de olika stegen under analysarbetets gång (Braun & Clarke, 2006). Det transkriberade materialet lästes igenom upprepade gånger av båda författarna och materialet strukturerades genom att vi sökte efter ord, meningar och beskrivningar som uppfattades relevant för studien. Den tematiska analysmetoden möjliggör för undersökaren att synliggöra mönster och riktningar i det transkriberade materialet (Braun & Clarke, 2006), de mönster som synliggjordes i vår studies transkriberade material tilldelades var sin färg och kod. Kodningen gjordes enskilt av båda författarna och jämfördes sedan för att undvika att missa betydelsefulla koder.

För att komma vidare fördes en diskussion om vilka koder som tangerade samma ämne och de grupperades efter det, i nästa steg namngavs de grupperade koderna och tema framträdde ur det (se exempel i tabell 1). 8 teman analyserades fram och jämfördes med det transkriberade materialet. Under skrivandet av analysavsnittet uppmärksammade vi att 2 av de 8 valda teman var överflödiga då vi ansåg de kunde sammanföras med övriga teman.

Tabell 1: Exempel analysprocessen

Citat	Kod	Tema
Informant 3: ”Det andra då hade vi två sådana dialoger, en på dagtid och kvällstid sen hade vi nästa gång var de arabisktalande och redan där kom det förslag både på dialogmöte 1 och 2. Det kom ett förslag om att man ville ha föräldravandringar, det handlar ju mycket om trygghet så då bjöd vi in till ett möte om föräldravandringar. Vi bjöd in en massa folk som har kunskap om det här, trygghetsgruppen till exempel på Poseidon och vi skulle börja med att ha ett sådant praktiskt möte och vi hade 15–20 föräldrar här [...]”	Förslag från boende	Medskapande processer
Informant 3: ”Jag hade en flicka idag som sa det att, för nu kommer P4 nästa vecka och då sa hon det att ’Asså, vi ska göra så mycket...’ Hon går i 8an, ’Vi ska göra så mycket bra på den här skolan så att när jag går ut 9an och jag googlar på *** så ska det inte stå lärare skjuten, det ska stå allt bra vi gjort’ ’Heja dig!’ sa jag. Det är helt fantastiskt och det sprider sig ju också. Ni vet ju hur det är med social mobilisering om man får en känsla av att jag är stolt över mitt område och inte bara för att jag lever i det andra tycker är ett utanförskap utan för att jag lever i det jag själv upplever som ett innanförskap och att vara stolt över det.”	Social mobilisering	Medskapande processer
Informant 4: ”[...]så röstar man och det förslaget med mest röster vinner helt enkelt. Så det är ett demokratistärkande arbete och blir ett sätt att ge stadens pengar till medborgarna. Nu ska vi göra det på skolan mitt på ***, så det blir en skolbudget. Då blir jag tillsammans med en annan kollega ansvariga och då tror jag att jag kommer att ha mer kontakt med boende, barnen och vårdnadshavarna [...]”	Demokrati	Medskapande processer

Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om studiens tillförlitlighet och huruvida det går att upprepa studien och komma fram till ett liknande resultat (Bryman, 2018). Reliabiliteten säkerställdes i vår studie genom att det tydligt i metodavsnittet beskrevs hur studiens data samlades in och intervjuguiden (bilaga 3) bifogades. Det bedömdes av oss att studien skulle kunna upprepas men att resultatet skulle kunna skifta. Den slutsatsen gjordes med stöd av att undersökaren är verktyget i kvalitativ forskning och följdfrågorna utifrån den allmänna intervjuguiden (bilaga

3) möjligtvis av en annan undersökare skulle kunnat bli annorlunda utifrån den personens förförståelse. En semistrukturerad intervju kan inte göras om på ett exakt likadant sätt alltså är det inte helt sannolikt att en annan forskare får samma resultat, därför är det viktigt att redovisa hur man kom fram till resultaten.

I den kvalitativa forskningen används begreppet validitet för att beskriva om en studie undersöker det som studiens författare avsett undersöka (Bryman, 2018). Med validitet i föreliggande studie har vi fokuserat på den interna validiteten, något som Bryman (2018) menar handlar om hur väl forskarens observationer och teoretiska analys stämmer överens. För att säkerhetsställa studien validitet utformades frågorna i intervjuguiden utifrån det redan valda syftet och frågeställning.

Forskningsetiska överväganden

För att säkerhetsställa att forskningsetiken följdes utgick vi ifrån Vetenskapsrådets (2018) codex för forskningsetiska principer. Där fyra huvudkrav presenteras som ska uppfyllas för att säkerhetsställa att en studie är etiskt genomförd. *Informationskravet*, *samtyckeskravet*, *nyttjandekravet* samt *konfidentialitetskravet*.

För att uppfylla *Informationskravet* ska forskaren lämna information om studien till informanter samt tydliggöra informanternas roll i studien (Vetenskapsrådet, 2018). Det gjordes genom att ett informationsbrev skickades ut (se bilaga 1) där vi presenterade oss och vilket institut vi kommer ifrån, studiens syfte presenterades samt tillvägagångsätt, semistrukturerade intervjuer. De informerades även om att det är frivilligt att medverka i studien och möjligheten att avbryta sin medverkan när som helst under forskningsprocessen vilket är en del av informationskravet (ibid.)

För att möta *samtyckeskravet* skickades det ut en samtyckesblankett tillsammans med informationsbrevet (se bilaga 2) till informanter där de ombads signera och genom det ge sitt godkännande till att delta i studien. Information om studien och informanternas frivilliga deltagande upprepades muntligen vid intervju.

Nyttjandekravet fastslår att forskaren hanterar den insamlade empirin på ett sätt så att den inte är tillgänglig för andra att använda till syften annat än forskning (Vetenskapsrådet, 2018). Av den anledningen oidentifierades informanterna och inga uppgifter lämnades ut till obehöriga.

Konfidentialitetskravet handlar om att informanter i en studie i största möjliga grad ska garanteras konfidentialitet. Uppgifter som kan avslöja informanternas identitet ska enbart hanteras av de involverade i forskningsprojektet och informanterna ska oidentifieras när de används i studien (Vetenskapsrådet, 2018). I samråd med informanterna i studien gjordes ett val om att skriva ut att studien genomfördes i Göteborg och satsningens namn Skolan som arena

skrevs ut. Det är ett övervägande som gjordes utifrån att de som arbetar med Skolan som arena inte anses tillhöra en utsatt grupp som kräver en mer aktsam hantering. I analysen avidentifierades informanterna, de tilldelades nummer istället för namn och skolorna och områden gavs fingerade namn.

Litteratursökning

I sökning av tidigare forskning användes databaserna APA PsycInfo, Eric, DiVA, Sociology source ultimate och Högskolan Västs biblioteks sökfunktion. Vidare eftersökning gjordes även i referenslistorna i de artiklar vi fann relevanta för vår studie.

Sökorden som användes var "Community-school", "Skolan mitt i byn", "Skolan som arena", "socialt nätverk" "nätverksarbete" "social work*" "socialt arbete" "gemenskaper". "social education", "community development", "engagemang", "nätverk", "skolsocialt arbete"

Resultaten av litteratursökningen med sökorden "Skolan som arena" och "Skolan mitt i byn" gav ett begränsat antal nationella forskningsartiklar, vi valde att använda oss av den internationella motsvarigheten till "Skolan mitt i byn" och "Skolan som arena" vilket är "Community-school". Den sökningen resulterade i ett flertal antal forskningsartiklar av vilken ett antal valdes ut och en noggrann granskning gjordes för att begränsa antal artiklar med relevans till studiens frågeställning och storlek.

Resultat och analys

I det här avsnittet presenteras resultatet från intervjuerna. Efter resultatet refererar vi till de fyra informanterna. De arbetar samtliga med Skolan som arena men har sin anställning inom olika förvaltningar och verkar inom var sin skola. Genom analys av resultatet har sex teman skapats och presenteras enligt följande ordning; andras antaganden, äkta behov, medskapande processer, bildningsprocesser, utmaningar och vuxna.

Andras antaganden

I arbetet som processledare för Skolan som arena lyfter samtliga informanterna vikten av att samverka med andra där arbetet innebär att parallellt arbeta med att motivera en enskild individ i det lokala området till att möta och motivera politiker och tjänstemän. En informant benämner det som att "åka hiss".

”Det är allt möjligt. Det är mycket ”att åka hiss” i det här uppdraget kan man säga. Man behöver bära kartonger man behöver också kunna ha en dragning för politiker. Lite så kan man säga. Det finns ingen typisk arbetsdag.” Informant 1

Samtidigt som samverkan med andra aktörer lyfts fram som något som kan främja skapandet av aktiviteter och gemenskaper, synliggörs även en komplexitet som följer med i samverkan med organisationer och företag utifrån. Två av informanterna pratar om polisens lista på så kallade utsatta områden, där områden beskrivs vara präglade av låg socioekonomisk status och där kriminella har stor påverkan på området. Processledarna menar att bilden som förmedlas av polisen inte helt stämmer överens med hur de som anställda och boende ser på området. I en intervju skildras bilden av att engagemanget utifrån är stort, där kända idrottsföreningar och stora företag erbjuder exempelvis läsfrämjande och studierelaterade tjänster.

” [...] Altorpskolan blir ju nedringda av alla dom som ska göra en check på att man varit i ett särskilt utsatt område i sin sådan där CSR, Corporate social responsibility, så har vi alla företag som ska ge sig på ett socialt engagemang och så blir det bara en massa hittepå och jippo då, eller som Altorpskolan säger ibland det är för att vi börjar på A det är därför dom kommer hit. Ja, Altorp verkar ju vara utsatt då kan vi komma dit, där tänker vi att dom behöver vår hjälp där ute. De har sett det så är det Redbergslid, IFK, Gais, Häcken och Volvo, men dom har fotbollsklubb här ute och dom vet redan hur man spelar så det är inte det som e. Ja, och nu ska alla jobba läsfrämjande då ska Gais komma hit och ha läsfrämjande.”

Informant 2

Informanten pratar även om att den mediala bild av Altorp som ett så kallat utsatt område fångar företag och föreningars intresse. Intresset för Altorpskolan ifrågasätts av processledaren då det ibland kan vara svårt att avgöra utifrån vems intresse aktiviteter skapas. Lärhjälps och läsfrämjande aktiviteter beskrivs redan finnas i flera olika former i Altorp och det finns ingen uttalad efterfrågan från varken barn, föräldrar eller processledare av ytterligare liknande insatser, vilket kan tolkas som att idrottsföreningarna utifrån eget intresse accepterar bilden som media skildrar och startar aktivitet efter det. En viktig fundering som informanten tar upp är kring huruvida medlemmarna i en fotbollsklubb har relevanta kunskaper inom just studiefrämjande aktiviteter.

” [...] Det är liksom bilden av dom här områdena är ju att dom inte fixar skolan, de droggar och är otrygga, om du då tänker dom där punkthusen (pekar) som är K-märkta där bor de tryggaste hyresgästerna i Göteborg” Informant 2

Skillnaden i hur andra antar att det är i området, den mediala bilden och den egna uppfattningen ses som hindrande i skapandet av för området intressanta aktiviteter. Det blir tydligt i intervjuerna att informanterna i sitt jobb som processledare arbetar aktivt för att ta reda på vad de boende i området faktiskt efterfrågar, vilket beskrivs viktigt för att individer ska vilja delta i det gemensamma. Att en gemenskap ska bildas bygger på att det finns ett gemensamt innehåll som för deltagarna känns meningsfullt (Madsen, 2006) vilket kan göra att de ses som motsägelsefullt att idrottsföreningar utifrån erbjuder en aktivitet som redan finns.

Processledarnas engagemang för området framträder tydligt i intervjuerna, så väl som deras kännedom om vad som händer där. De lyfter fram både positiva och negativa faktorer som har inverkan på området och skolan, där flera säger sig vilja visa en rättvis bild av området. I intervjuerna ger de en bild av att en del av hindren i barnens måluppfyllelse handlar om att de inte får ro att göra läxorna hemma på grund av att ”trångboddhet” eller att en del barn inte har någon i familjen som kan eller har tid att ge stöd i läxläsningen. Till skillnad från medias skildring beskrivs det av processledarna som en liten del av problemet där studiestödjande aktiviteter är en del av lösningen, men de delar inte bilden av den mängd studiefrämjande aktiviteter som behövs. I forskning framgår det att de insatser som väljs även fastslår vad problemen är. (Lozic, 2016; Lunneblad, 2019). Informanterna vi träffade var samtliga tydliga med utmaningen med det och de avväganden som behöver göras för att inte befästa problem som inte är så stora som det utifrån framstår.

Äkta behov

Äkta behov beskrev informanterna under intervjuerna som något de aktivt sökte under sina möten med barnen, vuxna och under sitt arbete med att bygga upp nätverk runt Skolan som arena. Att vilja förstå och tolka behovet bakom en önskan eller ett beteende var en del av det dagliga arbetet med att skapa aktiviteter på skolan.

” Det är en ambition, det är ett sätt som man kan jobba på. Utifrån min erfarenhet var att det inte alltid var så enkelt som att fråga människor om vad de behöver eller att människor kontaktade processledarna för att ge ett konkret förslag. Inte heller att förvänta sig ett svar innehållande ett äkta behov är något som tillhör vanligheten ”Informant 1

Informanterna berättade att det kunde vara i mellanmännsliga samtal i stunden som signaler om behov uppkom. Vid dessa tillfällen är det viktigt att vara mottaglig för att fördjupa samtalet direkt. Det beskrivs av en informant som att i stunden vara ”in lyssnande och lyhörd” för personernas idéer utan att själv ha förutfattade meningar om vad de egentligen borde behöva.

” En somalisk förening har kommit på att dom vill göra matlagningskurser kring svensk mammamat, föräldramat. För de ser att barnen inte äter maten i skolan eftersom de inte är bekanta med smakerna eller så äter barnen i skolan och vill att mamman ska laga samma mat hemma. Eller så har man inte kunskapen”. Informant 2

Informanten skildrar utmaningen i denna situation som att när kvinnorna kom med önskemålet var det först i form av en aktivitet där de ville laga mat tillsammans. Att laga mat tillsammans är en vanlig form av aktivitet för att skapa gemenskap, där deltagarna lagar och bjuder på sina favoriträtter.

Här kunde processledarens tidigare erfarenheter av matlagning som aktivitet gjort att aktiviteten inte fått den speciella inriktning som var kvinnornas verkliga behov utan endast blivit gemensam matlagning. I den tidigare forskningen (Magnússon & Kiwi, 2011) kring äldre iranska kvinnornas upplevelse av sin möjlighet till att integreras beskriver de att antaganden om vad människor verkligen behöver och vill kan förhindra utveckling av både gemenskaper och individer. I exemplet från Skolan som arena skulle det kunna innebära att kvinnorna tappade intresset och att aktiviteten avslutades utan att de fått mer kunskap om svensk matlagning och syn på kosthållning. Kvinnorna ber om kunskaper om svenska levnadsvanor och det svenska samhället. Utan lyhördheten från processledaren hade denna möjlighet inte getts.

Vidare beskriver informanten att synen på människors förmågor och kapacitet att själva veta vad de behöver och se till att de får det gjort gör att tilliten till varandra stärks. På så sätt vågar människor berätta om sina äkta behov och inte enbart de som de tror att andra vill höra.

”De har en kvinna i sitt nätverk som kan det här och oj vad många folkhälsomål man ringar in här, att det är bra att barnen har ätit när de kommer hem så de inte börjar bråka direkt och att det är folkbildning och att det är något som dom själva har kommit på och då måste jag ju se till att kunna möjliggöra det.” Informant 2

Exemplet ovan kan utifrån den socialpedagogiska teorin om den inre bildningsprocessen (Madsen, 2006) beskrivas som en konflikt mellan att veta vad man vill och de tidigare erfarenheterna personen har. Personens överväganden görs mellan ett behov och att visa att man har brister i sitt föräldraskap som inte kan få sina barn att äta. Den inre konflikten är en viktig del i den personliga bildningen eftersom tilliten till sina förmågor bidrar till att personen kan känna sig tryggare med att jag har tankar, behov och idéer som är värdefulla i gemenskapen.

Samtliga informanter arbetar med att skapa medvetna processer med grupper av människor med syfte att hitta behov och skapa engagemang kring skolan som arena. Till denna form av möten räknades allmänna inbjudningar, exempelvis föräldramöten och fokusgrupper.

Ett annat exempel på sätt att arbeta med enskilda personers äkta behov kommer från en informant som får kontakt med en elev. Kontakten utvecklas till en tillitsfull relation mellan elev och informant. Relationen utvecklas över en längre tid och informanten beskriver processen som nödvändig för att eleven ska lära sig något om sig själv och hur hen kan hantera sitt eget liv nu och i framtiden.

Ungdomen hade inga vänner, beskrev sig som utanför och ville helst vara med vuxna eftersom hon var trygg där och visste hur gemenskapen fungerade. En erfarenhet som informanten har tillskansat sig är att det i den här situationen och liknande kan vara verkningsfullt att uppmuntra unga till att vara ledare för andra.

Upplevelsen gav ungdomen en erfarenhet av att våga gå från individ till person och göra sig synlig för andra, att ta ansvar och vara viktig för andra. Ungdomens erfarenheter av att få det här förtroendet och de erfarenheter av att vara betydelsefull gjorde senare att ungdomens behov av att få höra till gemenskapen hos de vuxna, byttes ut mot en annan gemenskap.

Madsens (2006) uppdelning av olika gemenskapers funktion och människans behov att få ingå i samtliga gemenskaper kan vi se hos ungdomen. Först sökte hen erfarenheter av vad olika personer tycker och tänker, detta skapas i en tillhörighetsgemenskap genom att hen testade hur hens tankar togs emot av andra och gav erfarenheten av att de var okej att berätta.

Erfarenheten gav ungdomen kunskaper som gjorde att hen själv kunde skapa en arbetsgemenskap där ungdomens erfarenheter och intresse av dans gjorde att hen hade ett värde för andra. Erfarenheter från denna gemenskap tillsammans med erfarenheter från tillhörighetsgemenskapen gjorde att behovet av att vara ledare försvann och ersattes av det som var det äkta behovet från början, att kunna ingå i en gemenskap bestående av jämnåriga vänner. Den gemenskapen är en blandning av flera, dock ser vi att den är en värdegemenskap där kulturen i gruppen är det som håller den samman och där den gemensamma historien utvecklar en trygghet och tillit till personerna i den.

*”Jag tänker att få hjälpa till att få in folk i sammanhang och inte det här att
“du måste leka med henne nu för att hon är ensam” eller “du måste vara
som alla andra hjärtat, du ska ingå i den här gruppen” utan försiktigt peta
åt lite olika håll.” Informant3*

Kvalitén på nätverken är det som avgör hur verkningsfulla och stabila de är över tid (Eriksson, 2011). Äkta behov kan ses som en förutsättning för att människor ska vilja engagera sig i arbetet med skolan som arena. Vilka de är och hur de kan tillgodoses är viktigt en aspekt som Lunneblad (2019) lyfter fram i sin artikel kring skolan som arena är den att var uppmärksam även på personalens och andra intressenters avsikter med att delta i skolan som arena. Då det finns erfarenheter av att de inte fyller deltagarnas äkta behov utan deras egna.

Processer

Samtliga informanterna beskrev sitt arbete som processarbete med fokus på grupper och att skapa gemenskap, trygghet och engagemang, snarare än som aktivitetsskapare. Utifrån socialpedagogikens beskrivning av bildningsgemenskaper ser vi stora likheter mellan de processer som skapades av processledarna och de socialpedagogiska bildningsprocesserna (Madsen, 2006).

Vi har under detta tema valt att beskriva två sorters processer, dels den medskapande och bildningsprocesser som bidrar till människors utveckling.

Medskapande processer

”Vi jobbar med dem som vill och så genererar det att flera vill vara med.” Att bygga på de personer som vill göra något, är ett sätt att arbeta med att skapa engagemang som flera informanter berättar att de använder sig av. Syftet med att skapa möjlighet för personer att

inkluderas i olika gemenskaper är att motverka utanförskap och exkludering från samhället och ökad jämlikhet. Gemenskaper med tillhörighet återfinns även i sammanhang som utifrån, skulle ses som destruktiva både för personer och samhället och det är en del som samhället runt skolorna menar informanterna. Här har vi valt att fokusera på de gemenskaper som skolan som arena med hjälp av processledarna formar och vars syfte är att skapa gemenskaper med en positiv påverkan på människors livsvillkor och valmöjligheter under livets gång.

Medskapande och delaktighet var ord som flera av informanterna använde för att beskriva arbete kring skapandet av aktiviteter inom skolan som arena. På samtliga skolor beskrevs flera sätt som det medskapande medvetet görs och ses som en av huvudingredienserna i arbetet. Det är tydligt genom våra intervjuer att *utan delaktighet inga aktiviteter*.

”Deltagande, medskapande och inflytande är ju en central del i det här. Man kan ju alltid erbjuda en aktivitet, nu startar vi en fotbollsskola eller så där, men det ska ju alltid bygga på sånt som barnen efterfrågar. Men dom vet ju inte alltid vad de finns och inte heller vad de vill pröva. Men man ska alltid stärka det som föreslås.” Informant 4:

Citatet belyser skillnaden mellan att någon skapar en aktivitet för att de tror att det efterfrågas och att det under en process tillsammans utforskar vad som verkligen efterfrågas och behövs. Medskapande med reellt inflytande är något som samtliga informanter lyfter fram en viktig del som utvecklas just nu inom skolan som arena.

”Vi har bildat en grupp här och den kallar vi barnstyrelsen. Alla klasser har fått välja en representant jag har bestämt att det ska finnas en pott på 30 000 kr, barnen har bestämt vilka det är som ska kunna söka pengar ur potten, till vad ska man kunna söka, hur ofta ska vi träffas, finns det något maxbelopp för hur mycket man kan söka och sådär. Så alla kriterier och så är klara och så har vi haft tre möten nu med barnstyrelsen.” Informant 1

I skolan som arena finns ett tydligt uppdrag från Staden att bland annat verka för att alla barn ska ha rätt till delaktighet och inflytande (Göteborgs Stad, 2020). Genom att arbeta med olika former av reellt demokratiskt arbete i området menar informanten att de bidrar till att besluten blir verkliga och resultaten blir synliga för invånarna. Lika viktigt blir det att visa på att det spelar roll vad man vill förändra och att det går att påverka de beslut som tas.

”Social samvaro helt enkelt och så röstar man och det förslaget med mest röster vinner helt enkelt. Så det är ett demokratistärkande arbete och blir ett sätt att ge stadens pengar till medborgarna.” Informant 4

I en traditionell demokratisk process tar beslut lång tid och människor med engagemang kan uppleva det som meningslöst att vara delaktiga när tiden från initiativ till resultat blir för långt.

Att fråga elever om utformning av skolan eller aktiviteter och sedan inte verkställa något av de önskemål som eleverna har, är inte den väg våra informanter förespråkar, de vill istället ingjuta hopp där uppgivenhet kan ha blivit effekten av användandet av argument som hänvisar till strukturer i samhället, det vill säga, att det är ingen idé att bry sig då vare sig problemet eller

lösningen finns här hos oss (Lozic, 2016). Genom att medvetet använda handlingar som syns bidrar processledarna till att skapa en känsla av att det är möjligt att göra förändringar inom människor och i samhället (Lozic, 2016).

”Jag kommer inte ut och jobbar här, för att jag vet hur det ska vara. Jag kommer hit för att jobba och höra hur folk vill ha det.” Informant 1

Medborgarbudget och Barnstyrelsen har två gemensamma och tydliga inslag. Dels den demokratiska processen med tillhörande makt över budget. Lika viktigt är den lärande dimensionen. Där deltagarna får erfarenheter och kunskaper om hur påverkansarbete kan göras samt erfarenheter om hur personen själv fungerar i ett sådant sammanhang.

”Här är jag en viktig person, jag blir tagen på allvar, jag blir beaktad.”
Informant 1

När vi blir viktiga tagna på allvar och beaktade, är då personen utifrån den socialpedagogiska bildningsprocessen inkluderad i gemenskapen (Madsen, 2006). Ovanstående exempel översätter vi till en *medborgargemenskap* där deltagande gör personen synlig som samhällsmedborgare. Här får deltagarna kunskaper om rättigheter, skyldigheter och det gemensamma ansvaret för varandra. Lunneblad (2019) beskriver i sin studie, Skolan som arenas ambition att inkludera föräldrar i sina barn och erbjuda aktiviteter som ska göra de till bättre föräldrar, kan ses som att skolan fråntar sig sitt ansvar och lägger problemet hos föräldrarna att lösa. Aktiviteter som arrangeras på detta sätt når oftast inte sin avsikt, menar Lunneblad (2019) och bekräftas av våra informanter. Genom att istället bjuda in till demokratiska och medskapande processer ges personer makten till att lösa problemen på sitt sätt istället för som andra vill menar informant 1. Ska det möjliggöras framträder tillit som det som behövs för att människor ska anstränga sig i de medskapande processerna. I forskning kring elevers tillit beskrivs att tilliten är avgörande för hur elever kan prestera och ta emot stöd från skolan (Trygged, et al., 2013). Funktionerna som Skolan som arena har som mål är att skapa trygga nätverk kring barnen och då behöver de få de vuxnas förtroende i det arbetet.

”Man behöver ju känna ett engagemang och tillit, om jag ställer en fråga och vill ha synpunkter då måste dom ju ha tillit till mig.” Informant 4

”Det handlar väldigt mycket om att bygga relationer och skapa tillit och att fånga upp, vara aktivt på de barnen som vanligtvis inte kommer.”
informant 1

”Att den kan ses som en trygg plats för föräldrar som annars är lite rädda för att skicka iväg sina barn på olika aktiviteter” Informant 4

Att relationsbyggande är en kompetens som processledaren behöver använda sig utav för att skapa tillit till områdets invånare är återkommande hos samtliga informanter. Samtidigt kan det noteras att informanterna är klivna till att bli personifierad med Skolan som arena och allt för betydande för satsningens framtid. Klivenheten bestod dels av att processledarnas anställningar var osäkra och att i framtiden ska arbetet vara en naturlig del av skolan och närområdet, där

aktörer från området står för de löpande och utvecklande arbetet. Samtidigt beskriver de sig som ”spindeln i nätet” och de som ska se till att förverkliga Skolan som arenas uppdrag.

” Det får ju inte heller bli så att skolan mitt i byn blir jag och sen försvinner jag liksom eller att jag ska jobba för att göra mig själv oumbärlig, så ser inte jag på uppdraget det är ju att göra sig själv onödig liksom.”

Informant 2

Skolan som arena är ett nätverksarbete där relationer behöver skapas på alla nivåer med så många som möjligt för att uppdraget skall utvecklas och bli hållbart. Processledarna ska vara de som möjliggör relationer på den nivå som uppdraget har. En processledare uttrycker det som att hitta de som är kvar i området och stötta så att de kan fortsätta arbetet med Skolan som arena.

” De som har den lokala förankringen som kan jobba mer långsiktigt o relationsskapande för det är det jag också tänker att bygga relationer med dom” barnen framför allt då så måste man också finnas kvar tänker jag.”

Informant 2

Processledaren fortsätter sitt resonemang kring sin roll och framtiden med att det handlar om att ge de som finns kvar förståelsen kring att de kan axla uppdraget och att det är stöd i praktiska saker som att kunna söka bidrag själv och inte via någon större organisation, att våga vara kunniga. Det för oss från de medskapande och gemenskaper processerna till de personliga bildningsprocesserna som möjliggör för människor att vara i gemenskaper med andra.

Vi har tidigare beskrivit behovet av att söka efter det äkta behovet. Behovet kan framträda direkt och att aktivitet initieras där efter, behovet kan också utkristalliseras under tiden aktiviteten pågår eller bli tydligt först långt senare. Föränderlighet och lyhördhet för människors äkta behov i det medskapande arbetet ansågs vara av stort värde för processledarnas utvecklingsarbete.

” Tanken är att det ska ha en positiv effekt på arbetet med området i och runt skolan Nu har vi ett gäng som just har gjort iordning sitt klassrum som blev så fint, alltså på riktigt allt. Det är inte bara sådär lite grann utan.”

Informant 3

Bildningsprocesser

Att människor vill, kan och bör ha inflytande över sina liv ses av informanterna som en självklarhet, denna inställning är genomgående under alla intervjuer. Hur processledarna gör för att lotsa människor till att våga omsätta detta i handlingar ser olika ut beroende av vilken person eller grupp de möter. Genom informanternas långa erfarenhet av att arbeta med människors utveckling och stärkande processer har de en gemensam syn kring att människor kan utvecklas om de ges möjligheter och stöttning.

”Det viktigaste tycker jag, det handlar om inställning. Du kan vara hur smart som helst och hur skicklig som helst men utan rätt inställning så kommer det inte att bli bra och inställningen måste bygga på att alla kan, alla vill, alla vill ha det bra, att ha inflytande är den viktigaste variabeln när det gäller folkhälsa.” Informant 2

De informanter vi träffade hade samtliga fokus på grupper och att skapa gemenskap, trygghet och engagemang. Utifrån socialpedagogikens beskrivning av bildningsgemenskaper ser vi stora likheter mellan processer skapade av processledarna och de socialpedagogiska bildningsprocesserna.

”Det bygger väldigt mycket på att det finns en relation, man behöver skapa en miljö där de vill och vågar testa något som man inte gjort innan. Man måste jobba med motivationen även hos barnen.” Informant 3

Ett exempel där den inre bildningsprocessen syns tydligt är när en informant beskriver hur arbetet med att engagera föräldrar utvecklas. I området finns en förening med stort kontaktnät där det finns möjlighet att bjuda in kontakterna via sms. Möten blir av och förutom föräldrar och föreningar kommer även polis och socialtjänst. Här vill informanten skapa ett engagemang och förståelse kring arbetet på skolan och i området. Genom att använda dialog i mötet öppnas tillfällen upp för frågor och initiativ till förslag skapas. Dialog utifrån bildningsteori öppnar upp för människors olika tolkningar av situationen och bidrar till att skapa nya insikter (Cedersund, et al., 2019).

” Och första gången kom det inte så mycket förslag men väldigt många frågor och det är ju väldigt många uppfattningar som inte stämmer, det finns också de uppfattningar som stämmer faktiskt” Informant 3

Alla närvarande känner engagemang och att de tillför gemenskapen något, där blir deltagarna modigare när de upplever att de andra är intresserade av deras tankar och förslag. Informanten menar att de alla var människor som möttes och vågade dela med sig när de kände att det fanns tillit och att det även skulle bli handling av de tankar och förslag som dök upp under mötet. När deltagarna möts på sättet som beskrivs ovan startar den inre bildningsprocessen (Madsen, 2006) hos var och en som genom den stärks. Hos individerna skapas tillit till sina egna förmågor och vilja att fortsätta vara aktiva i arbetet i sitt område. Genom att arbeta med nätverk på detta sätt kan det sociala kapitalet (Eriksson, 2012) när nya människor möts och stärker varandra ömsesidigt genom att låta olika grupper mötas under ett gemensamt engagemang ges individer möjlighet att börja sin bildningsprocess in i nya gemenskaper.

”Jag hade en flicka idag som sa det att, för nu kommer P4 nästa vecka och då sa hon det att “Asså, vi ska göra så mycket...” Hon går i åttan, “Vi ska göra så mycket bra på den här skolan så att när jag går ut 9an och jag googlar på området så ska det inte stå lärare skjuten, det ska stå allt bra vi gjort” “Heja dig!” sa jag. Det är helt fantastiskt och det sprider sig”

Informant 3

Utmaningar

I inledningen av studien beskrivs det att under 60 år har skolan setts som en plats där mer än undervisning bör ske. Dels för att alla barn ska gå till skolan och att skolans fysiska placering oftast är på en central plats i området. Det som utvecklas är heldagsomsorgen i skolan, där barn kan få omsorg före och efter ordinarie skoltid. Skolan som arena är att ta ett steg till och vara en öppen plats för aktivitet och gemenskap för alla i området.

I arbetet med att implementera en ny verksamhet i skolan stöter processledarna på utmaningar som behöver hanteras och utvecklas för att kunna få Skolan som arena att växa. Informanterna beskriver utmaningarna på lite olika sätt beroende på hur länge det varit involverade i arbetet, vilken fysisk plats de verkar på och deras olika arbetssätt.

På frågan vilka utmaningar som våra informanter såg i denna process, framkom organisatoriska utmaningarna, inställningen från andra till Skolan som arena, hur engagemang och ansvaret kring aktiviteter skall göras hållbara och områdesspecifika utmaningar processledarna har.

De organisatoriska utmaningarna som informanterna beskriver härrör till att Skolan som arena är en ny insats som ännu inte hittat metoder för arbetet som kan sägas fungera som en generell aktivitet för alla skolor som ansluter sig (Lunneblad, 2019). Processledarna är även anställda av olika förvaltningar och sitter lokaliserade på olika platser det ger sammantaget olika förutsättningar för att göra samma jobb.

”Ja, det är inte helt lätt det här uppdraget det ligger liksom i ett mellanrum. Det är inte kopplat riktigt, jag är anställd på ... jag hör inte riktigt till dem och jag hör inte riktigt till skolan. Så det är liksom som en amöba som är där och flyter omkring.” Informant 1:

Att inte riktigt tillhöra skolan men ändå verka inom dess ramar, med samma barn och föräldrar som den pedagogiska delen av skolan gör, beskriver samtliga informanter som en utmaning. Det påverkar arbetet eftersom processledarna söker sin plats i organisationen och sina samarbetspartners inom skolan som de sedan kan överlämna information och aktiviteter till och samtidigt inte påverka skolans undervisning. Det hindrar inte att arbetet fortgår med att utveckla Skolan som arena parallellt som det interna arbetet pågår om var, hur och när samarbetet med skolan ska ske.

”Å sen att det är tydligt att det inte ska in i ordinarie läroplan. Utan vara någonting utöver skolan och då ska det här ju inte bli en belastning för rektorerna eller pedagogerna. Då blir det ju rätt ensamt... men som också blir rätt tungrott.” Informant 2

Hur Skolan som arena tas emot av personalen på skolan är en annan av utmaningarna som informanterna diskuterar kring. Det är tydligt att de finns spänning mellan att inte störa skolan i sitt arbete, då de skickar signaler att de behöver koncentrera sig på sitt uppdrag och att vara en kompensatorisk insats för barnen.

”Det är ju spännande och det är en svårighet i det eftersom skolan har en lagstadgad o tydlig riktning i sin verksamhet men dom e en så viktig aktör som alla andra lyfter fram. Så jag tänker att på något sätt att sätta barnen/boende i mitten o sen ska alla aktörer i samhället hjälpa till att främja deras utveckling och liv o vi andra ska främja skolans utveckling.”

Informant 4

Att uppfattas som ett hot och en bekräftelse på ett misslyckande istället för att ses som ett stöd och komplement till skolans uppdrag är en utmaning som framkommer av informanterna. Det skulle kunna ses som en parallell till det som Lozic (2016) beskriver som att beroende på hur problemets orsak beskrivs, kommer lösningarna se olika ut. Här kan tänkas att elevers dåliga skolresultat kopplas till pedagogernas oförmåga att ge elever det dom behöver, blir en sanning.

”...Också att man blir hotfull när jag påstår att det här går och den där personen har erfarenhet av att det inte gick. Så blir man också påmind om ett misslyckande, det är ju inte kul. Så det blir ju ytterligare ett sätt att försöka bemöta det där, “du som har erfarenhet, hur var det då, hur kan vi använda det?” Informant 3

Samtidigt som informanterna beskriver utmaningen med inställningen från olika personer berättar de att alla har hittat personer som är positiva och gärna samarbetar när det finns utrymme och behov. Att hitta dessa personer som kan bli vägen in i skolan och de gemenskaper som finns där är en förutsättning för att processen och Skolan som arena ska utvecklas.

”Så det finns så många bra vuxna på den här skolan med en bra inställning som fungerar så bra ihop med “Skolan som arena”. Hade det inte funnits så hade det inte gått att genomföra”. Informant 3

Att involvera och engagera människor ingår i processledarnas uppgifter och är en utmaning med många olika karaktärer. Att hitta en gemensam lösning är en omöjlighet utan här arbetar processledarna på olika sätt där vissa grupper och individer är svårare att nå än andra. Nedan är några citat som beskriver dessa utmaningar.

”Man vet hur många besökare man har men de vet inte vem det är som kommer riktigt. Så det finns ju väldigt stor utvecklingspotential där. För det är ju egentligen de som inte kommer självmant som behöver det mest.”

Informant 1

Här beskrivs de familjer som är svårast att nå av olika anledningar och där arbetet med mer traditionell informations via brev, mejl och så vidare inte fungerar. Ingen av informanterna hade under den tid vi gjorde intervjuerna någon aktiv plan hur arbetet ska göras. Utifrån deras beskrivningar om var i implementeringsprocessen de befinner sig i har arbetet inte kommit så långt ännu med att nå de som är svårast att involvera.

” På vår skola är ju inte föräldrar här... och de vet vi som haft stora barn att det är nästan lite bannlyst att komma där på högstadiet, ”Morsan är här.” Informant 3

En annan utmaning är att barnen inte vill att föräldrarna ska vara i skolan och att föräldrarna då gör det som barnen önskar. Att som processledare se att barnen behöver sin egen plats att utvecklas och hitta gemenskaper på (Madsen, 2006) och involvera föräldrar och andra från området i arbetet kräver andra metoder än om det handlar om mindre barn där föräldrar ofta är mer synliga. Varje skola har sina unika utmaningar och överväganden som behöver tas samtidigt så söker processledarna gemensamma strategier som kan utvecklas på alla skolor nu och framöver.

Samtliga informanter hade ett stort engagemang i sina uppdrag och vi upplevde att de inte bara såg det som ett arbete utan att de hade ett personligt engagemang i området, skolan och människorna. De ville att visionen om Skolan som arena (Göteborgs Stad, 2020) skulle bli verklig. Med engagemanget kom även personliga utmaningar där det personliga värderingarna sattes på prov och där organisatoriska processer och system såg som hinder i arbetet. utifrån

”[...] Sådana här grejer känner jag, för vems skull låser vi dörren? Varför har vi bara öppet för dem som redan har nyckeln? Hur ska de andra komma in? Det här blir ju en djup filosofisk kamp för mig...” Informant 3

Vuxna

På frågan om hur processledarnas arbete med att medvetandegöra boende i området om Skolan som arenas aktiviteter. Informanterna ansåg det lika viktigt att ge kunskap om Skolans som arenas aktiviteter och möjlighet till individerna att delta i dem som att vara lyhörda och nyfikna på vad för att aktiviteter boende i området själva initierat eller startat.

” [...]Så det är också så att vi söker upp dem men de letar också efter lokal att kunna där de kan ha sina aktiviteter, så det sker på båda sätten. Jag upplever att det finns många boende som vill göra skillnad och då handlar det ju också om att försöka hjälpa till och att stödja så gott man kan. Men det är inte bara jag som gör utan det är ett team som jobbar runt de frågorna.” Informant 1

Informanterna betonade att föräldrars åsikter och erfarenheter var viktiga i skapande och utförandet av aktiviteter tillskillnad från tidigare forskning där skolpersonalens förutfattade meningar om föräldrarnas kunskaper och förmågor hindrade föräldrar att bidra i skapande av aktiviteter (Lunneblad, 2019; Heers, et al., 2016). Hur processledarna arbetade med att fånga upp redan intresserade föräldrar och andra föräldrar visade sig vara olika. Flera beskrevs sig arbeta med dialogmöten. En av informanterna bjöd in alla föräldrar till mötena men valde att ha ett extra fokus på de föräldrar som själva visade ett intresse för att delta i- och leda aktiviteter. Processledaren arbetade med en grupp på 10–15 föräldrar som deltog tillsammans med sina barn i aktiviteter, vissa av dem var även ledare för en eller flera aktiviteter.

” [...] Vi har föräldrar som är med och har aktiviteter. Sen finns det också sen tidigare då aktivitetsgrupper med aktiva, framförallt mammor som har varit igång just utifrån det här arbetet med Jämlikt Göteborg i ett antal år. Det finns en grupp med somaliska mammor som har aktiviteter för sina ungdomar. De har läxhjälp, vi har en kvinna som har arabiska för barn och unga.” Informant 1

”Men det handlar ju naturligtvis om på något sätt att verka där det finns intresse och på det sättet hoppas att det skapar ringar på vattnet. Så att fånga upp riktigt intresserade föräldrar och göra bra saker med dem är ju den bästa reklamen tänker jag.” Informant 1

På en av skolorna samverkade de med kulturtolkar. Kulturtolkarna hade förmedlat att boende i området uttryckt oro och att de hade många frågor gällande barnen och området. På samma sätt som tidigare nämnt arbetade även denna processledare med dialogmöten men den senare beskrev sitt sätt att ha dialogmöten som annorlunda från de annars vanligt förekommande föräldramötena och att hen använde en egenskapad metod.

”[...] Så då skickade vi ut meddelande till alla våra vårdnadshavare att “kom vi ska ha dialog”. Så ringde alla de här kulturtolkarna ut, nu började vi med den somaliska gruppen. Så då berättade dem (kulturtolkarna) att “kom nu ska vi prata” så bjöd vi in lite representanter, de som kunde. Socialtjänst, polis, skola, familjecentral, de som finns här. Så har jag utarbetat en metod så att det inte blir som i vanliga fall på ett föräldramöte där berättar en skola en idé, “nu är det så här och det här systemen har vi och det här ska barnen göra etc. etc.” Det är inte så! Det är inte så att polisen ska komma hit och berätta för föräldrarna att så här är det utan vi börjar med en presentationsrunda och då är det väldigt kort “jag heter, jag håller på med det här, jag bor där, om man bor här, jag jobbar där, om man jobbar här och mitt jobb är så och så”. Och redan i presentationsrundan så kommer de första diskussionsämnen. Sen är det inte så att någon kan lägga beslag på frågorna och säga att så här är det utan de kan säga “vi jobbar på det här sättet och vad tror ni om det.”

Informant 3

Uttalandet berör ämnet makt, vilket är ett incitament som inte kan utelämnas som alla offentliga institutioner och professionella har i relation till klienter, elever och samhällsmedborgare. Skolan som arena har en agenda där mål svarar till en mer objektiv kunskap som ska uppnås samtidigt kan det tolkas som att processledaren här försöker lyfta hela gruppens kunskaper. De inbjudna till dialogmötet gavs lika möjlighet att uttrycka sina åsikter, värderingar och sin person. Processledarens önskan med mötet var att ha en dialog som gav utrymme för flera berättelser och tankegångar än vid ett traditionellt föräldramöte. Dialogmötet kan ses som en av nutiden och samtidens mer tillfälliga gemenskaper, där alla fyra gemenskaper återfinns. I dialogmöten ges deltagarna möjlighet att öka sina sociala-, kulturella- och politiska kompetenser och de som deltog i rollen som professionell även ges möjlighet att utveckla yrkesmässig kompetens (Madsen, 2006)

”[...]sen hade vi nästa gång, de arabisktalande och redan där kom det förslag både på dialogmöte 1 och 2. Det kom ett förslag om att man ville ha föräldravandringar, det handlar ju mycket om trygghet så då bjöd vi in till ett möte om föräldravandringar. Vi bjöd in en massa folk som har kunskap om det här, trygghetsgruppen till exempel på Poseidon och vi

skulle börja med att ha ett sådant praktiskt möte och vi hade 15–20 föräldrar här i detta rum ihop med alla de andra. Sen kom Corona.” Informant 3

Diskussion

Studiens syfte har varit att utifrån intervjuer med processledare för Skolan som arena undersöka hur processledare i sitt arbete bidrar till socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesser för boende i området kring skolan. Frågeställningen har rört hur processledare i sitt arbete kan bidra till att bildningssamfund främjas. Har frågeställningen besvarats? Utifrån det perspektiv vi har anser vi att studien har gett oss mer kunskaper inom de socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesserna som sker i Skolan som arena.

För att främja bildandet av gemenskaper visar studien att det är av stor vikt för processledarna att möta ett äkta behov. Genom att förhålla sig med en öppenhet och med ett aktivt lyssnande kunde de ta reda på vad människorna i området själva uppger/känner att de har för behov. Hur processledarna kunde se deltagarnas äkta behov var på olika sätt men den likhet som vi kunde se var att det alltid var i den mellanmänskliga samtalen behoven kunde upptäckas. Några av informanter fokuserade på möten med ett större antal personer där processledarna genom diskussioner med ett öppet och tillåtande klimat kunde se enskilda individer/gruppers behov men även identifiera områdets behov och utefter deltagarnas intresse sammanföra de som ville delta med kunniga inom det område aktiviteten gällde. I likhet med Madsen (2006) visar det att deltagande i gemenskaper där innehållet upplevs som meningsfullt och där gemensamma berättelser skapar en vilja till att engagera sig i aktiviteter som innehåller mer än enbart en aktivitet. Processledarna menar att olika former av möten där deltagarna får erfarenheten av att de blivit lyssnade på gör att deltagarna med större sannolikhet kommer våga delta i liknande gemenskaper framöver.

Erfarenheter av att vara värdefull som person och att ha tankar, erfarenheter som andra efterfrågar stärker både personen och gruppen. Dessutom kan det bidra till att fler kommer när de fått veta hur möten på denna plats går till. Tillit är det som skapar denna trygghet i att lita på andra personer menar Trygghed, Backlund och Elofsson (2013). Om inte människor känner tillit är det svårt att se äkta behov och kunna stödja bildningsprocesserna på ett sätt som främjar (Eriksson, 2011). Informanterna arbetade samtliga med att skapa tillit både på en organisatorisk nivå och på individnivå. Att återkoppla, hålla löften, att inte lova mer än det går att hålla och ha tillit till andras förmågor och processer är beståndsdelar som informanterna själva beskriver som delar i deras förhållningsätt i arbetet med att utveckla Skolan som arena.

Vi tänker att det sättet att ha möten med boende i området skulle kunna användas i alla skolor där man arbetar med Skolan som arena. Studien visar att dialogmötena möjliggör för individers inre bildning och även bildandet av gemenskaper på så sätt att det i mötet finns utrymme både att uttrycka den egna åsikten men även bli medveten om de kunskapsluckorna och brister individen har.

Studiens resultat visar även att det kan finnas en komplexitet i att företag och idrottsföreningar utifrån engagerar sig i Skolan som arena. För att aktiviteterna i Skolan som arena ska verka som en bildningssamfund behöver den innehålla element som deltagarna känner igen sig i, det visar sig dock i studien att de företag och föreningar som engagerar sig ofta erbjuder tjänster utifrån deras egna antaganden av vad boende behöver i områdena. Mot bakgrund av vår studies resultat och forskning menar vi att en viktig del i arbetet som processledare är att kritiskt granska de förslag och erbjudanden som inte kommer direkt från området. Följden av att skapa aktiviteterna utifrån ett oriktigt antagande är att aktiviteten blir lösningen på ett "obefintligt/oigenkänt" problem vilket synliggörs i både studiens resultat och i forskning (Lunneblad, 2019; Lozic, 2016). Vilket för Skolan som arena innebär att problemet som konstitueras är barnens förmodade lässvårigheter och deras oförmåga att göra sina läxor då det är läsfrämjande och läxläsning som erbjuds.

Socialpedagogik som metod och socialpedagoger som överförare av denna kunskap ut i området kring Skolan som arena ser vi genom denna studie vore ett komplement som skulle kunna bidra till att människors sociala kapital skulle få ett större värde både i arbetsgemenskaper, skolan och den pedagogiska verksamheten än den traditionellt har i dag. Det kan tilläggas att vi i kontakten med informanter uppmärksammat att deras sätt att arbeta genomsyras av socialpedagogik trots att de inte är socialpedagoger eller uttryckligen sagt att det arbetar socialpedagogiskt. Av detta skäl ser vi att det vore en god idé om socialpedagogiska handlingar fick utrymme att i Skolan som arena bidra till att människor fick möjlighet att lära sig att leva med förutsättningarna så som de är och utvecklas därifrån. Lösningen på problemen är inte att enbart att sätta in stöd utan också stödja personens inre bildning och därigenom utveckla nya förmågor och nätverk så att personen kan få resurser att leva ett självständigt liv. Vilket vi anser att den socialpedagogiska teorin bekräftar håller med Cederlund m.fl. (2019)

Inom den socialpedagogiska teorin betonas vikten av att arbetet med människor som av någon anledning befinner sig i marginalen eller utanförskap. Detta görs genom att i huvudsak fokusera på att stärka och ge förutsättningar för gemenskaper. Här skiljer sig socialpedagogiken från det mer traditionella sociala arbete som syftar till att stärka enskilda individer.

Syftet är att skapa förutsättningar för gruppens medlemmar att vara de som själva är ansvariga och hanterar problemen. Socialpedagogen har som uppgift att ge förutsättningar till detta snarare än att ha terapeutiskt arbete med individer. Effekten av att en gemenskap arbetar med sin egen bildning är att det blir utifrån äkta behov och att tilliten inom gemenskapen stärks. Det sociala kapitalet blir därmed starkare och samhällets resurser kan på så sätt gå till att stärka fler gemenskaper och dess medlemmar snarare än att lösa enskilda individers livsvillkor. I denna studies resultat blir det tydligt att processledarna arbetar på ett liknande sätt.

Något vi saknade i informanternas svar var hur de arbetade med dem som stod allra längst bort från att ta del av Skolan som arena. Svaren på frågorna rörde enligt oss inte de mest marginaliserade individerna utan mer om de som visade eget intresse för att delta och dem som behövde lite mer stöd och information för att våga. Det vi som socialpedagogstudenter har ett stort intresse är just de människorna som är svårast att nå och det upplevs tråkigt att inte få svar

på det. Att frågan inte besvarades kan dels bero på hur den ställdes och att det kanske hade behövt ställas på ett annat sätt.

En reflektion som gjordes kring det Skolan som arena i Göteborg är en relativt ny satsning och att arbetet med de som inte kommer är för svårt/stort att genomföra i nuläget. Skolan som arenas metoder och arbetssätt är under utveckling och processledarna arbetar mot att nå Skolan som arenas målsättning, med att vara en öppen arena för alla i området.

” Storheten med detta med både Lyftet och Skolan som arena är ju att vi försöker att bredda oss så mycket som vi kan, vi ska försöka att täcka in, vi kommer aldrig att bli 100 % men så mycket som möjligt ska ändå försöka omfattas i den här känslan.” Informant 3

Avslutningsvis har vi under studiens gång fått tankar och idéer kring framtida forskning kring Skolan som arena, gemenskaper och bildningsprocesser. Forskningsutbudet kring arbetet med jämlika livsvillkor är stort, men under studien har det upptäckts en kunskapslucka kring just Skolan som arena då det är ett relativt utforskat område och dess existens baseras på politikernas och andras tro på Skolan som arenas förtjänster. Skolan som arena fungerar väl både för att stärka individers personliga bildning och bildningsgemenskaper men med mer forskning kring Skolan som arena ser vi att satsningens legitimitet skulle öka.

Vi skulle gärna också vilja se en jämförande studie kring resultaten av människors livsvillkor/sociala kapital och enskilda insatser

Vad händer med den inre bildningen och bilden av sig själv om man erbjuds flertalet insatser och aktiviteter där syftet är att höja ens läsförmåga? Att man aldrig duger oavsett hur många läsfrämjande aktiviteter man deltar i? I de här frågorna hittar vi intressanta nya frågeställningar inför framtida studier.

Litteraturförteckning

Braun, V. & Clarke, V., 2006. Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, III(2), pp. 77-101.

Bryman, A., 2018. *Samhällsvetenskapliga metoder*. 3:e red. Stockholm: Liber.

Cedersund, E., Eriksson, L., Ringsby Jansson, B. & Svensson, L. A., 2019. *Renässans för socialpedagogik?: en bok om socialpedagogisk bildning*. 1 red. Lund: Studentlitteratur.

Eriksson, M., 2011. Social capital and health □ implications for health promotion. *Global Health Action*, 11 Februari, pp. 5611-5621.

Eriksson, M., 2012. Socialt kapital och hälsa - förklaringsmodeller och implikationer för hälsofrämjande interventioner. *Socialmedicinsk Tidskrift*, pp. 332-346.

Göteborgs Stad, 2020. goteborg.se. [Online] Available at: https://goteborg.se/wps/portal/enhets sida/jamlikt-goteborg/styrande-dokument/!ut/p/z1/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfljo8zifS0s3D083A0C_IMs3QwCPVz9jMzdVQyDQ031wwkpiAJKG-AAjgb6BbmhigDsUEmo/dz/d5/L2dBISvZ0FBIS9nQSEh/ [Använd 28 04 2020].

Heers, M., Van Klaveren, C., Groot, W. & Maassen van den Brink, H., 2016. Community Schools: What We Know and What We Need to Know. *Review of Educational Research*, 86(4), pp. 1016-1051.

Kungliga Biblioteket, u.d. *Svenska Dagstidningar*, u.o.: u.n.

Kvale, S. & Brinkmann, S., 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 3 red. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, S., Lilja, J. & Mannheimer, K., 2005. *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Lozic, V., 2016. Normalisering av ungdomars i problem genom styrning av föräldrar. Från strukturella orsaksförklaringar yttill familjecentrerade lösningar. *Sociologisk Forskning*, 10 06, 53(2), pp. 151-174.

Lundquist, Å., 2017. *Jämlikhetsrapporten : Skillnader i livsvillkor i Göteborg*. Göteborg: Göteborgs Stad.

Lunneblad, J., 2019. Utsatthetens mervärde. *Sociologisk Forskning*, 04 04, 56(01), pp. 53-69..

Madsen, B., 2006. *Socialpedagogik: integration och inklusion i det moderna samhället.* Lund: Studentlitteratur.

Magnússon, F. & Kiwi, M., 2011. Integration mot ohälsa. Äldre iranska kvinnor i Malmö. *Socialmedicinsk Tidskrift*, Issue 3, pp. 225-232.

Molin, M. & Bolin, A., 2018. *Socialpedagogisk handling i teori och praktik.*, Trollhättan: Högskolan Väst.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2020. *Att vara förälder idag – föräldrars upplevelser av föräldrarollen och utmaningar i föräldraskapet.* [Online] Available at: <https://www.mfof.se/download/18.7fac8f7f171ac42f0ed157b3/1588225243404/Rapport%20-%20Att%20vara%20förälder%20idag.pdf> [Använd 10 Maj 2020].

Payne, M., 2015. *Modern teoribildning i socialt arbete.* 3 red. Stockholm: Natur & kultur.

SCB, 2018. SCB. [Online] Available at: <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2018/svenskarna-arbetar-ideellt-for-131-miljarder/> [Använd 21 04 2020].

SCB, 2020. www.scb.se. [Online] Available at: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/pong/statistiknyhet/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-2018-2019/> [Använd 27 April 2020].

Trygged, S., Backlund, Å. & Elofsson, S., 2013. Vem kan man lita på? Skolelevers förtroende för skolpersonal. *Socialmedicinsk Tidskrift*, 27 12, 90(4), pp. 591-603.

Vetenskapsrådet, 2018. *God Forskningssed.* [Online] Available at: <http://www.codex.vr.se/text/HSFR.pdf> [Använd 14 14 2020].

Volontärbyrån, 2019. [Online] Available at: https://www.volontarbyran.org/sites/default/files/volontarbyran/document/volontarbarometern_2019_0.pdf [Använd 21 04 2020].

Bilagor

Bilaga (1)

Till dig som är arbetar med Skolan mitt i byn - Information och förfrågan om deltagande i intervjustudie.

Vi heter Ulrika Kragell och Susanna Larsson och studerar vid Högskolan Väst på Socialpedagogiska programmet. I utbildningen ingår det att skriva ett examensarbete och det är av den anledningen studien genomförs. Vi är jättetacksamma för ditt deltagande i denna studie.

Syftet med denna uppsats är att utforska om Skolan mitt i byn bidrar till socialpedagogiska utvecklings- och läroprocesser för deltagarna.

Deltagandet är frivilligt och du som informant kan välja att avbryta din medverkande i studien utan några negativa konsekvenser. Vi kommer att genomföra semistrukturerade intervjuer på ungefär 60 minuter. Intervjun kan ske på en plats som du som informant väljer eller via Skype/Zoom. Intervjun kommer att spelas in men materialet kommer att raderas när uppsatsen är godkänd. Det inspelade materialet kommer att transkriberas och informanterna kommer att avidentifieras. Materialet kommer att läsas och hanteras av oss studenter samt vår handledare Göran Adamson. Allt insamlat material kommer hanteras med respekt för informanternas integritet och kommer att skyddas genom att det sparas på lösenordskyddade datorer.

Den färdiga uppsatsen kommer att vara offentlig och publiceras på databasen Diva, där forskning och uppsatser samlas.

Studerande

Ulrika Kragell Ulrika.kragell@student.hv.se

Susanna Larsson Susanna.Larsson.3@student.hv.se

[v.se](mailto:Susanna.Larsson.3@student.hv.se)

Handledare

Göran Adamson goran.adamson@yahoo.se

Bilaga (2)

Samtyckesblankett

Jag har skriftligen informerats om studien om Skolan mitt i byn/Skolan som arena och samtycker till att delta. Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl. Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien.

.....

Namnunderskrift

.....

Namnförtydligande

.....

Datum

Susanna Larsson

Ulrika Kragell

Intervjuguide

Bakgrund

- Berätta hur en vanlig arbetsdag ser ut för dig?
- Kan du beskriva vilka individer du möter i din yrkesroll?
- Kan du beskriva vilka grupper du möter i ditt arbete med Skolan mitt i byn?
- Berätta hur en första kontakt med deltagare sker/ser ut?

Teman

Inre bildning

- Hur arbetar ni/du för att skapa förutsättningar för personer i området att ta del av Skolan mitt i byn?
- Kan du ge exempel på hur ni arbetar för att personer i området/deltagare ska få kunskap om / möjlighet att ta del av skolan mitt i byns aktiviteter/kultur/gemenskap? (Att veta)
- På vilket sätt arbetar ni för att stärka individers tro på sig själva som handlingskraftiga individer? (Att kunna)
- Kan du berätta om hur ni arbetar för att motivera individer/deltagare att använda sin kunskap/förmåga i aktiviteter i skolan mitt i byn själva och tillsammans med andra (att vilja)

Bildningsgemenskap

- Beskriv några aktiviteter som sker på er skola?
- Hur skapar ni ett gemensamt innehåll som flera deltagare är intresserade engagera sig i?
- Vad har du för erfarenhet av vilka motivationsfaktorer som gör att individer vill vara del av Skolan mitt byns olika gemenskaper? (Har de utvecklats? Kanske från barnperspektiv till ett individperspektiv/personligt engagemang/motiv)
- Vilka förutsättningar måste finnas för att individer ska vilja engagera sig i det gemensamma?

Utveckling

- Vad är dina tankar om Skolan mitt i byns framtid?
- Vad är dina tankar om hur Skolan mitt i byn fungerar om 10 år?
- Vilka utvecklingsmöjligheter ser du?
- Vilka är dina personliga utmaningar i arbetet med Skolan mitt byn?